

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Onemogočenje nemške ploube v norveških vodah

Anglija in Francija objavljata, da sta na gotovih mestih v norveških teritorialnih vodah položili mine, da se prepreči plouba nemških trgovskih ladij

LONDON, 8. aprila. s. (Reuter). Davi je bilo istočasno v Londonu in Parizu izdano naslednje uradno poročilo angleške in francoske vlade:

V zadnjih tednih se nadaljuje nemška kampanja proti trgovskim ladjam vseh narodnosti s povečano intenzivnostjo. Nemoč njemu kadaliko prej. Ze nad 150 nevarnih ladij so Nemci v teku vojne potopili in okoli 1000 nevarnih mornarjev je pri tem izgubilo življenje. Ti napadi na nevarne ladije so bili izvršeni skoraj vedno v nasprotju z mednarodnimi zakoni pomorskega vojevanja, ki določajo, da se ne smejo uporabljati na nevarnih ladjah, ki so namenjene v angleške luke, in tudi one, ki so namenjene v angleške kontrolne postaje. Večkrat potaplja celo ladije, ki plovejo iz nevarne luke v nevarno luko, čeprav niso namenjene v angleške luke.

Očitno je, da predstavlja vse to flagrantno kršitev pravice nevarnih držav, da pa ob enem škoduje Angliji in Franciji. Nemčija krši obstoječe zakone o nevarnosti, kadarkoli smatra, da ji bo to koristilo. Mednarodni zakoni pa so vedno priznavali vojujočim se državam pravico, da odgovore na ilegalno akcijo sovražnika z ukrepi, ki bi bili v normalnih okoliščinah sicer ilegalni. Tako protikupe, ki so v normalnih okoliščinah sicer nezakoniti, postanejo legalni, ker je že prej sovražnik kršil zakon.

Anglija in Francija smatrata, da sta primorani, da glede na take kršitve zakona z nemške strani podvzameta ukrepe, ki se jima zde v sedanjem položaju primerni. Posebno velik delež izgub na življenju in materialu je s strani Nemčije utrpela norveška trgovska mornarica. Medtem, ko Nemčija ponovno potaplja norveške ladije in norveške mornarje, pa ob enem neprestano v polni meri uporablja norveške teritorialne vode za svoj trgovski promet in zahteva ob enem od norveške vlade celo oboroženo spremstvo za svoje ladije kljub vsem, kar ji jih nad Norveško zagrebuje nemška mornarica na odprtem morju. Kakršnokoli je v tem pogledu stališče norveške vlade, h kateremu je prisiljena pod nemškim pritiskom, angleška in francoska vlada ne moreta tolerirati še nadalje sedanjega stanja, na podlagi katerega dobi Nemčija preko Norveške bistveno važen material za nado-

ljevanje vojne v škodo zaveznikov. Zato sta angleška in francoska vlada že sporečili norveški vladi, da si pridržujeta pravico do takih ukrepov, ki naj preprečijo možnost, da bi izrabljala Nemčija še dalje položaj za nadaljevanje vojne ali v škodo zaveznikom. Zavezniški vladi sta sklenili, da onemogočita sovražniku stalno uporabo gotovih predelov norveških teritorialnih vod, ki imajo zanj posebno vrednost, in preprečita dovoz blaga skozi norveške teritorialne vode. Zato sta sporečili, da so gotove točke norveških teritorialnih vod, ki so bile po radiu že označene, odslej zaradi min nevarne za ploubo. Ladije, bodisi norveške ali nevarne, ki se približajo tem točkam, store to na lastno nevarnost. Mine, ki bodo položene ne bodo ovirale svobodnega prometa norveških ladij do njihovih lastnih luk ali ob norveški obali. Da pa se prepreči, da bi norveške ali druge nevarne ladije vstopile v nevarnostni pas, je bilo odrejeno, da bodo angleške vojne ladije okoli novih minskih polj patrolirale še 48 ur po položitvi vsake mine. V skladu z radijskim svarilom bo ta ukrep pripomogel k popolni varnosti ladij.

Glasovi angleškega tiska

LONDON, 8. aprila. »Sunday Times« piše, da se severno-zapadno države dopuščajo, da Nemčija potaplja njihove ladije, nimajo pa poguma, da bi izvajale trgovske represalije napram Nemčiji. Pravda, ko se, da prav one, ki imajo večji interes, kakor sami zavezniki, da Nemčija ne zmaga, s svojim omahljivim zadržanjem podpirajo Nemčijo. Nizozemska, ki izvaža za premoč v Nemčijo in dovoljuje, da se Nemčija preko njenega ozemlja in njenih zvez oskrbuje s surovinami iz Zedinjenih držav, sama sebi najbolj škoduje.

»Economist« piše, da je danes vsakomur jasno, da so ukrepi blokade potrebni. Istim, ki jih prižadene, kakor tudi onim, ki se z njo okorišajo. Samo z blokado se lahko Nemčija prisili v borbo ali pa na to, da jo opusti. Tako potrebne je potrpljenje. Ekonomska vojna je namreč na poti največjega razmaha in je treba počakati, da se vidi njene učinke.

»Sunday Express« objavlja sliko mačke in miši in pravi, da Anglija čaka pri vseh luknjah na trenutke, ko bo morala miš priti iz luknje, da se napije vode.

2. 67 stop. 27 min., 30 sek. severno, 14 stop. 24 min. 0 sek. vzhodno;
3. 67 stop. 28 min. 55 sek. severno, 14 stop. 6 min. 45 sek. vzhodno;
4. 67 stop. 33 min. 55 sek. severno, 13 stop. 51 min. 30 sek. vzhodno;
5. 67 stop. 37 min. 55 sek. severno, 14 stop. 2 min. 10 sek. vzhodno;
6. 67 stop. 20 min. 20 sek. severno, 14 stop. 58 min. 30 sek. vzhodno.

Obe notii pravita dalje, da položitev min v teh predelih ne bo preprečila norveškim ladjam dostopa do njihovih luk in tudi norveškim državljanom dostopa do vasi na obrežju. Angleške in francoske vojne ladije bodo 48 ur po položitvi min patrolirale okoli minskih polj, da opozore ladije na grozno nevarnost.

LONDON, 8. aprila. s. (Reuter). Noti, ki obveščata norveško vlado o položitvi min v norveških teritorialnih vodah, sta izročila norveški vladi angleški in francoski poslanik. Angleška nota ugotavlja, da med drugim, da goji Anglija vse simpatije tako za Norveško, kakor tudi za vse druge nevarne države, ki so izpostavljene nemškemu pritisku. Obenem pravi nota, da Norveška zaradi nemškega pritiska ne more več varovati sama svoje nevarnosti ter da zato prevzema zaščito norveške nevarnosti s svojimi ukrepi Anglija in Francija.

Angleške vojne ladije so takoj odplule na mesta, na katerih so zavezniški položili mine. Po zadnjih poročilih angleške vojne ladije že patrolirajo ob vseh novih minskih poljih.

Francoski komentar o zavezniških ukrepih

PARIZ, 8. aprila. s. (Havas). V zvezi s položitvijo min po zavezniških v norveških teritorialnih vodah opozarjajo na zanimiv precedenčni primer, ki se je pripetil v svetovni vojni. Tedaj je mogla Anglija pošiljati Rusiji vojni material samo preko švedskih teritorialnih vod, ker so bile tako Dardanele kakor tudi Baltičsko morje zaprte za uporabo njene mornarice. 1915 je potem švedska vlada na nemški pritisk prepovedala nadaljnji prevoz angleškega vojnega materiala za Rusijo skozi svoje teritorialne vode in je zato švedska mornarica sama položila na več mestih mine v svojih teritorialnih vodah. Princip, na katerega se je sklicevala tedaj švedska vlada, da namreč prevoz vojnega materiala skozi nevarne vode ni dovoljen, je bil te-

lej priznan od vseh nevarnih držav. Sedaj pa se druga severna država, Norveška, sklicuje v prav nasprotnem smislu na mednarodne zakone, češ, da dovoljujejo prevoz železne rude skozi norveške teritorialne vode. Če je Nemčija lahko prisilila Švedsko, da je položila mine v svojih teritorialnih vodah, ni razvidno, zakaj ne bi smela Anglija položiti min v norveških teritorialnih vodah.

V vsej zadevi bo odločilo, kdo bo močnejši, ali Anglija s svojo voljo, da ustavi nemške transporte, ali pa Nemčija z željo, da še nadalje uvaža švedsko železno rudo. Vprašanje je predvsem to, ali Nemčija švedsko železno rudo tako zelo rabi, da bo zaradi tega voljna riskirati konflikt. V povečani meri bi Nemčija železo rabila predvsem v primeru, če bi ga hotela uporabiti za splošen napad na zapadni fronti. Nedavno je bilo mnogo govora o možnosti take ofenzive. Če pa Nemčija nima na razpolago dovolj železa, velike ofenzivne akcije sploh ne more začeti.

Izjava francoskega blokadnega ministra

PARIZ, 8. aprila. e. Francoski minister za blokado Georges Monet je po svoji konferenci v Londonu z angleškim blokadnim ministrom Crossom in angleškim ministrom za gospodarsko vojno izjavil:

G Cross in jaz sva pretresla rezultate ukrepov, ki so bili doslej izvršeni in sva sklenila, da se uvede cela vrsta novih ukrepov, da se Nemčiji onemogoči nadaljevanje vojne. Mi ne želimo škodovati koristim nevarnecev, toda imamo pravico

ukreniti vse potrebno, da škodujemo vojni sposobnosti Nemčije. V kratkem bodo vidni rezultati politike ojačene blokade. V ostalem so že doslej doseženi rezultati zelo povoljni, zlasti glede petroleja, mineralij, olj, tekstilij, železnih rud in drugih predmetov. Glede vseh teh surovin ima Nemčija nedvomno že notranje težkoče. Prav tako je z železom. Težka nemška industrija nima dela zaradi pomanjkanja železa. Na vprašanje nekega novinarja, koliko časa bo trajala ta čista gospodarska vojna brez ofenzive, je Monet ironično odgovoril: Tega ne vem.

Kdaj mislite, da bo prišlo do ofenzive? je vprašal novinar.

»Naš namen je, da nasprotnika prisilimo z blokado, kolikor moremo, a sami še podvojimo svoje moči. Čim bolj ga oslabimo z odvzemom potrebnih surovin za vojno in čim bolj oviramo njegovo industrijo, tem bližje bo trenutek, ko mu bomo zadali odločilni udarec. Eden izmed ukrepov, ki so bili določeni na konferenci v Londonu, je ta, da zapremo vse vrzeli blokade, namreč, da zapremo tudi tiste prehode, skozi katere je nemška trgovina izvažala svoje blago kljub blokadi. Drug ukrep bo sistematski nakup raznega blaga na nevarnih tržiščih, da se na ta način oslabi Nemčija.

Nadalje je Monet naglašal, da se bodo po trgovinskem sporazumu med Anglijo in skandinavskimi državami ter po angleško-nizozemskem sporazumu sedaj še gospodarski odnosi okrepili. Napravljene so tudi že aranžmaji z jugovzhodnimi državami. Potrebno je le še, da se olajša procedura angleške kontrole pod pogojem, da nevarci dokažejo, da nimajo namena blaga izvažati v Nemčijo.

Zavezniška diplomatska ofenziva

Danes so se sestali v Londonu angleški zastopniki v balkanskih državah

LONDON, 8. aprila. s. (Reuter). Danes bo v zunanem ministrstvu v Londonu prva konferenca angleških poslanikov v balkanskih državah. Konferenci bo predsedoval zunanji minister lord Halifax sam. Poleg angleških poslanikov v Atenah, Sofiji, Beogradu, Bukarešti in Budimpešti bodo na konferencah navzoči tudi angleški veleposlanik v Ankari Knatchbull-Hughessen, veleposlanik v Rimu sir Percy Loraine in veleposlanik v Moskvi sir William Seeds.

Današnji angleški listi se bavijo predvsem s to konferenco poslanikov iz balkanskih držav. »Times« naglašajo, da sta Anglija in Francija pričeli veliko diplomatsko ofenzivo na vsej fronti. Povsod od Daljnega vzhoda pa do Norveške so bili sprejeti ne samo sklepi, temveč tudi izvršeni ukrepi, da se zoži blokada Nemčije. Anglija postopa pri tem, kolikor je le moč, tako, da ne prizadene trgovskih in drugih interesov nevarnih držav. »Daily Telegraph« naglašajo, da zasleduje konferenca balkanskih poslanikov v Londonu predvsem namen, da balkanske države izloči iz gospodarskih vezí Nemčije. »Times« se posebej poudarja važnost dejstva, da bo pri konferenci navzoč veleposlanik v Rimu, Loraine List naglašajo, da važnosti italijanskega stališča glede Balkana ni bilo nikdar mogoče ignorirati, v sedanjem trenutku še manj nego kdajkoli prej. Obenem poudarja tudi važnost dejstva, da bo pri konferenci navzoč veleposlanik v Moskvi, Seeds.

»Times« se bavi danes tudi ponovno z ustanovitvijo angleške trgovinske korporacije »Enco« za Balkan. List pravi, da je bila ustanovitev te družbe pozdravljena v vseh balkanskih državah, tako tudi v Bolgariji, ki je sicer v še ožjih trgovinskih stikih z Nemčijo nego druge balkanske države. Na Balkanu žele manj nego kdajkoli prej, da bi postali gospodarsko popolnoma odvisni od Nemčije. Ker temelji izmena blaga med Nemčijo in balkanskimi državami na kirinski osnovi, pošiljajo sicer balkanske države v Nemčijo živila in petrolej, plačilo pa prejema samo v blokiranah računih v markah. Nemčija ponuja balkanskim državam manufakturno blago, ki ga te pogosto ne rabijo. Vrednost marke se manjša, transportne težave med Nemčijo in Balkanom pa so vedno večje. Anglija ne bi za začetek svoje trgovinske akcije na Balkanu mogla izbrati nobenega ugodnejšega trenutka. Ima denar na razpolago za nakup, nevarne države Angliji zupaajo in vedo, da ima oblast nad morji. Ta nadoblast nad morji daje Angliji možnost, da vse blago, ki ga kjerkoli kupi, lahko dospe v Anglijo. Vse to mora dati nevarnim državam pogum, da se v svoji trgovini naslonijo na Anglijo in Francijo. Zavezniški so postali energični, kar mora dati nevarnim državam tudi zavest, da je prišel čas, ko Nemčija ne bo več mogla pričeti vojne proti katerikoli državi niti

na gospodarskem niti na vojaškem ali ideološkem polju.

Jamstvo z vojsko generala Weyganda

LONDON, 8. aprila. e. Kakor se doznava bo poleg lorda Halifaxa prisostvoval važni konferenci diplomatskih predstavnikov Anglije na Balkanu in jugovzhodu Evrope tudi ministrski predsednik Chamberlain. V četrtek bo tajna seja spodnje zbornice, ki se bo bavila z ukrepi za ojačanje blokade. Glavna referenta na tej seji bosta ministra Churchill in Cross, ki bosta poročala o ukrepih, ki se pripravljajo in ki so neposredno pred izvršitvijo. Francoski ministri predsednik Paul Reynaud je že konferiral z nekaterimi svojimi diplomati na jugovzhodu Evrope in bo na tajni seji senata jutri v torek podal podrobna pojasnila. Cilj sestanka angleških diplomatov iz podunavskih in balkanskih prestolnic je ta, da se zamašijo vrzeli, ki so ostale v blokadi proti Nemčiji. »Sunday Times« piše v zvezi s tem, da pripravljajo Anglija na jugovzhodu nove ukrepe. Najprej bo pokupila vse blago, ki ga sicer kupuje Nemčija, nato pa bo ponudila sistem jamstev z armado generala Weyganda. Nihče ne more trditi, da Anglija daje jamstva, ne da bi poskrbela, kakor naj bi jih ustvarila.

Pariz, 8. aprila. e. Predsednik republike Lebrun je sprejel včeraj v avdienci beograjskega poslanika Brugera, ki je bil pozneje sprejet tudi pri predsedniku vlade

Reynaudu. Prav tako je Reynaud sprejel francoskega poslanika na italijanskem dvoru Francois Ponceta, generala Nogesa, rezidenta v Maroku, generala Weyganda, ministra Frossarda in Mandela, poljskega zunanjega ministra Zaleskega in novega mehiškega poslanika Rodrigeza, ki mu je izročil kopije svojih akreditivnih pisem.

Ustavljen jugoslovanski tovorni parnik

Dubrovnik, 8. aprila. e. Sem je prispela vest, da je v angleških vodah neki angleški rusilec ustavil parnike raznih narodnosti, med njimi tudi jugoslovensko tovorno ladijo »Dubac«, ki je prevajala blago iz Cipra v Benetke. Parnik je bil odveden na Malto, kjer ga bodo pregledali, nato pa bo lahko nadaljeval pot.

Göbbels o priateljstvu Italije

MILAN, 8. apr. br. Nemški propagandni minister dr. Göbbels je dal posebnemu poročevalcu Mussolinijevemu glasila »Popolo d'Italia« daljšo izjavo o italijansko-nemških odnosih. Med drugim je naglasil: Sodelovanje med Italijo in Nemčijo je treba presojati čisto drugače kakor sodelovanje med katerikoli drugimi državami. Za odnosne dve dveh držav so odločilni trije momenti: 1. skupni interesi, 2. skupni vidiki in 3. skladna ideologija. V takem primeru je bilo nujno, da so se odnosaji med našima dvema državama razvili v najtesnejše prijateljstvo in zvezo. Skupnost interesov naših dveh držav ni odvisna od razvoja dogodkov. Zato so se tudi še poglabili, odkar se je pričela sedanja vojna.

Odgoden Churchillov govor Francozom

London, 8. aprila (Reuter) Govor, ki bi ga snoči moral Churchill govoriti francoskemu narodu je bil odgoden. Churchill bo imel ta govor prihodnje dni.

Italijanski vojaški piloti v Bukarešti

Bukarešta, 8. aprila s. (Ass. Press.) V Bukarešto je prispelo 30 italijanskih vojaških pilotov, ki bodo večbali rumunske letalce v rabi letal, ki jih je Italija nedavno dobavila rumunski vojski.

Preselitev Litovcev iz okupirane Poljske

Kovno, 8. aprila br. Litva in Sovjetska Rusija se po diplomatski poti pogajata za preselitev 60.000 Litovcev iz Bele Rusije in Zapadne Ukrajine v Litvo. Pogajanja so tik pred zaključkom.

Rusko-japonska trgovinska pogajanja prekinjena

Moskva, 8. aprila s. (Ass. Press.) Trgovinska pogajanja med Sovjetsko Rusijo in Japonsko niso uspela. Japonska delegacija je predčasno zapustila Moskvo. Vodja delegacije, ki je bil imenovan za japonskega poslanika v Stockholmu, je odstopoval na svoje službeno mesto, kjer bo v kratkem izročil svoja akreditivna pisma.

Druga hčerka egiptskega kralja

Kairo, 8. aprila AA. (Reuter) Kraljica Farida je rodila drugo hčerko. Mati in otrok sta zdrava.

Nove težkoče pri pogajanjih Nemčije v Bukarešti

Rumunija noče pristati na kake nove koncesije Nemčiji

BUKAREŠTA, 8. apr. Pogajanja, ki jih vodi nemški delegat dr. Clodius v Bukarešti in ki so bila prekinjena med obiskom jugoslovanskega trgovinskega ministra dr. Andresa, so se zadnje tri dni nadaljevala pod istimi pogoji, pod katerimi so se pričela. V krogih, ki sodelujejo pri teh pogajanjih, izjavljajo, da so pogajanja naletela na nove težave in da se na rumunski strani opaža precejšnjo nepopustljivost, čeprav so prej verjeli, da bodo nemški pogoji sprejeti prej, ker je dr. Clodius dobil pooblastilo od nemške vlade, naj obljubi Rumuniji tudi politična jamstva. Kakor se doznava, se bo nemška delegacija v kratkem vrnila v Berlin. Prej pa želi razčistiti še naslednja vprašanja:

1. Nemška delegacija želi, da bi te dni prišlo do sporazuma v zadevi rumunskih

naročil pri češkoslovaški oboroževalni industriji, ki so bila sklenjena v češkoslovaških krogih, na ta način, da bi se ta znesek pretvoril v leje in potem v nemške marke na podlagi njenega tečaja.

2. Kar se tiče tečaja marke v odnosu nasproti leju, nemški delegati ne zahtevajo več, da bi se tečaj marke povišal, ker je Rumunija v zameno zahtevala kompenzacijo izvoznih cen za primer, če bi prišlo do devalvacije marke, ki bi onemogočila vsak dobiček.

3. Nemška delegacija ne zahteva več povečanja izvoza petroleja, ker je v Rumuniji naletela na odločen odpor. Rumunija je v tem pogledu postavila nove zahteve, in sicer, da naj se petrolej, ki služi za transport ladij po Dunavu, plača v devizah.

Kje bodo položene mine

Sporočilo angleške in francoske vlade norveški vladi

PARIZ, 8. aprila. s. (Havas). Angleška in francoska vlada sta obvestili norveško vlado o položitvi min v norveških teritorialnih vodah s posebnima notama. Noti ugotavljata v uvodu, da je nemška pomorska kampanja naperjena proti trgovskim ladjam vseh narodov ter da je izjavljata z njimi, ki ne pozna primera. Nadalje omenjata noti kršitev nevarnih pravic s strani Nemčije ter ugotavljata, da Anglija in Francija ne moreta trpeti, da bi Nemčija še nadalje prejela važno blago za nadaljevanje vojne preko norveških teritorialnih vod. Noti omenjata, da je cilj Anglije in Francije v vojni zmaga principov, ki edini morejo omogočiti malim evropskim državam svoboden obstoj. Nikdar, pravita dalje noti, ne bosta Anglija in Francija sledili v svojih ukrepih nemškemu nasilju, ter se bosta vedno ravnali po zakonih človečnosti. Potem sporočata noti, da sta sklenili angleška in francoska vlada, da onemogočita Nemčiji svobodno uporabo norveških teritorialnih vod in prehod ladij, ki vozijo vojni tihotapsko blago skozi norveške teritorialne vode.

Noti nato navajata točno, kje bodo položene angleške in francoske mine. Določena so tri minska polja:

A) Odsek Stadlandet: Mine so položene med norveško obalo in naslednjimi postojankami:

1. 62 stopeni 11 minut, 6 sekund severno, 5 stop. 6 min. 12 sek. vzhodno;
2. 62 stop. 9 min. 24 sek. severno, 5 stop. 0 min. 15 sek. vzhodno;
3. 62 stop. 12 min. 18 sek. severno, 4 stop. 49 min. 30 sek. vzhodno;
4. 62 stop. 19 min. 30 sek. severno, 5 stop. 5 min. 30 sek. vzhodno;
5. 62 stop. 12 min. 0 sek. severno, 5 stop. 9 min. 0 sek. vzhodno.

B) Odsek Bud: Mine so položene med norveškimi obalami in postojankami:

1. 62 stop. 58 min. 27 sek. severno, 7 stop. 5 min. 30 sek. vzhodno;
2. 63 stop. 3 min. 30 sek. severno, 6 stop. 54 min. 0 sek. vzhodno;
3. 63 stop. 7 min., 12 sek. severno, 7 stop. 5 min. 30 sek. vzhodno;
4. 62 stop. 19 min. 24 sek. severno, 7 stop. 7 min. 15 sek. vzhodno.

C) Odsek Westfjord: Mine so položene med norveškimi obalami in postojankami:

1. 67 stop. 24 min. 40 sek. severno, 14 stop. 34 min. 0 sek. vzhodno;

6 nemških letal sestreljenih

Letalski boji nad Severnim morjem in zapadno fronto

London, 8. aprila. s. (Reuter). V letalskih bojih je bilo večeraj sestreljenih najmanj 6 nemških letal.

Angleško letalsko ministrstvo je objavilo, da je angleška patrila nad Severnim morjem večeraj popoldne naletela na več nemških letal in se zapletla v njimi v borbo. Eno nemško letalo je bilo uničeno, drugo pa tudi najbrže težje poškodovano. Dve angleški letali se iz te bitke nista vrnila na svoje oporišče.

Nad zapadno fronto je bilo večeraj, kakor javlja francosko vojno poročilo, sestreljenih 5 nemških letal, eno izmed njih v borbi z angleškimi letali.

O tej slednji borbi poročajo naslednje podrobnosti: V bližini Metzja so angleška letala naletela na veliko formacijo nemških letal. Prišlo je do več zaporednih bitk v veliki višini. Eno izmed nemških letal tipa »Messerschmitt 109« je treščilo na zemljo. Vsa angleška letala so se nepoškodovano vrnila v svoja oporišča.

Na Orknejskem otočju je bil večeraj trikrat letalski alarm.

Torpediranje norveške tovarne ladje

London, 8. aprila. s. (Reuter). Nemška podmornica je zopet v posebno krutih okoliščinah potopila neke norveške trgovsko ladjo. V soboto zjutraj ob 2.30 je brez svara torpedirala norveški 2000 tonski parnik »Navara«, ki je vozil iz angleške luke Swansea premog v Oslo. Ladja je potopila sama brez vsakega spremstva. Držala se je svoje redne poti in ni uporabila radia, ko se je približala podmornici. Ladja se je potopila v dveh minutah, potem ko jo je zadel torpedo. Nemška podmornica je pol ure krožila okoli mesta katastrofe, ne da bi pomagala posadki pri reševanju. Vsi oficirji in devet članov posadke »Navare« so bili pri torpediranju ubiti. Eden izmed

rešilnih čolnov »Navare« se je nato še prevrnil in se je posrečilo mornarjem, ki so bili v drugem čolnu rešiti samo 4 mornarje. 14 članov posadke je ostalo 9 ur v čolnu na odprtem morju, preden jih je opazilo angleško letalo ter opozorilo druge ladje na ponesrečence. Neka finska ladja je nato vseh 14 mornarjev rešila.

V bližini Firth of Fortha je bil torpediran ali pa je naletel na mino 2.000 tonski motorni parnik »Bjornhauke«, ki se je potopil.

Norveška je izgubila od začetka vojne že 55 ladij v skupni tonaži 120.000 ton. Poleg tega je izgubilo življenje 400 norveških mornarjev.

Torpediran francoski petrolejski parnik

Lizbona, 8. aprila br. V soboto je priplul v tukajšnjo luko iz Amerike parnik, čigar kapitan je oblasti informiral, da je na Atlantskem oceanu med Azori in Madeiro naletel na 8000 tonski francoski petrolejski parnik, ki je bil močno poškodovan. Na njem ni bilo žive duše. Kakor domnevajo, je bil francoski parnik torpediran.

Nesreča nemške ladje ob švedski obali

Kodanj, 8. aprila s. (Reuter). Ob zapadni švedski obali se je ponesrečil večeraj 5000 tonski nemški trgovski parnik »Curitiba«. Dve danski ladji sta odšli na pomoč in upajo, da bo mogoče ladjo rešiti.

Nesreča nizozemskega vojaškega letala

Amsterdam, 8. aprila. s. (Reuter). Na rotterdamem letališču je padlo na tla nizozemsko vojaško letalo in se razbilo. Pilot se je ubil.

Vseameriški teden

Za zaključek bo imel predsednik Roosevelt važen govor — Ustanovitev mednarodne panameriške banke

WASHINGTON, 8. aprila. AA. (Havas). Danes se je pričel vseameriški teden z mnogimi velikimi svečanostmi, komemoracijami. Vrhunec praznovanja bo govor predsednika Roosevelta 15. aprila za zaključek vseameriškega tedna. Kako bo ta govor važen, se vidi po tem, da ga bodo prenašale radijske postaje obeh ameriških celin, kakor tudi veliko število drugih postaj po vsem svetu. Govor predsednika Roosevelta bodo ponovili v portugalskimi in španskimi. Bržkone bo v nedeljo 14. aprila podpisan sporazum o ustanovitvi mednarodne panameriške banke. Tega dne bodo prodajali posebne poštne znamke v spomin na ustanovitev vseameriške zveze. V petek 12. t. m. bodo razpravljali o vprašanjih arbitraže v mednarodnih sporih. Na programu svečanosti je tudi mnogo sprejemov, predavanj, konferenc in koncertov. Pri vseh teh priložnostih bodo poudarjali složnost ameriških narodov.

Oboroževanje Zedinjenih držav

NEW YORK, 8. aprila. AA. (Reuter). Pomočnik ameriškega vojnega ministra general Johnson je imel govor o priliki proslave »dneva vojske« in je med drugim poudaril: Za primer, če bi morali kdaj začeti kakršnokoli vojno, moramo imeti učinkovito obrambno orožje. Ameriška industrija bo v tem primeru sposobna izdelovati streljivo kakor tudi vse ostale vojne potrebščine.

Johnson je pristavil, da se izvajajo najočnejše vsi ukrepi, ki so za ta namen potrebni, vendar pa bo potrebnih še vsaj 15 mesecev, da se pripravi oprema za milijon vojakov, ki so za tak primer potrebni. Kar se tiče letalske industrije, je v tem pogledu v posebnem položaju.

Izolacionistična agitacija

WASHINGTON, 8. apr. AA. (Reuter) Ob obletnici, ko so vstopile Zedinjene države

v svetovno vojno, se je v tisku, pa tudi v raznih predavanjih, posebno po radiu pojavil nov val izolacionizma. Predsednik zunanje političnega odbora reprezentativne zbornice Blum, ki je znan kot sovražnik nemškega narodnega socializma je izjavil:

Niti ena mati nai ne bo v strahu da bo moral njen sin oditi v vojno čez morje. Niti en glas ne bo padel v reprezentativnem domu v korist napovedi vojne.

NEW YORK, 8. apr. AA. (DNEB). Po poročilu »Associated Press« je ameriški postni minister Farley izjavil, da je prepričan da ni niti najmanjše možnosti, da bi se Zedinjene države vmešale v vojno. Kongres bi odločno nastopil proti temu. Senator Taft pa je poudaril v svojem govoru o priliki dneva vojske, da so republikanci odločno proti temu, da bi se Zedinjene države vmešale v evropsko vojno. Demokratiški senator Bonnet je izjavil, da so Zedinjene države sedaj varne pred vsakim vstopom v vojno.

Povečanje ameriškega izvoza v Evropo

Washington, 8. aprila s. (Havas). Podatki o izvozu iz Zedinjenih držav v prvih šestih mesecih vojne kažejo, da se je izvoz v tem času napram prejšnjemu letu povečal v Španijo za 302%, v Švico za 175%, v Norveško za 156%, v Sovjetsko Rusijo za 66%, v Švedsko za 61%, v Italijo za 54%, v Nizozemsko za 37% in v Dansko za 34%. Povečanje izvoza v Anglijo znaša samo 15 odstotkov, v Francijo pa 116%.

10.000 ameriških letal za Anglijo

London, 8. aprila s. (Havas). »Daily Herald« poroča, da je Anglija v Zedinjenih državah naročila 7000 do 10.000 vojaških letal. Vsa letala bodo opremljena z angleškimi strojnimi, ker smatrajo, da so te boljše nego ameriške.

Redukcije delavstva v Kranju

Govori se, da bo tovarne začasno povsem ustavile obratovanje

Ljubljana, 8. aprila. Mnoga naša industrijska podjetja premagujejo z veliko težavo ovire, ki nastopajo zaradi gospodarskih sprememb zadnje mesece. Najbolj so prizadete industrijske stroke, ki morajo upoštevati surovine, zlasti tekstilna. Nekateri so sicer raznašali razne fantastične govorice, da bodo n. pr. naše tekstilne tovarne morale povsem ustaviti obratovanje, vendar brez vsake podlage tudi ti glasovi niso bili.

V Kranju so zadnje čase zbudile veliko vznemirjenje govorice, da bodo tovarne začasno povsem ustavile obratovanje, dokler ne bo urejeno vprašanje rednejšega dobavljanja surovin. Nekatera podjetja so morala v resnici začeti omejevanje obratovanja. Skrajšala so delovni čas. Pri podjetju »Textilindus« v Strazjuhu je delovni čas skrčen že na polovico. Uveden je bil tridnevni delovni teden, tako da je delavstvo pol tedna na neprostoletnem dopustu. Da pa ne bo preveč prizadeto, podjetje daje posameznim delavcem podporo po 60 din na teden. Prizadetih je okrog 300 delavcev. Če jih bo podjetje podpiralo ves mesec kakor je začelo, bo izdalo 80.000 din za podporo.

V nekaterih podjetjih delovni čas še ni bil skrčen, pač pa je skrčeno obratovanje. Tako je n. pr. skrčeno obratovanje v tiskalnici »Jugoslovske«, kjer obratuje zdaj manj strojev, kakor prej. V neomejenem obsegu pa se delajo v predtisti, vendar je upravičena bojazen, da jim bo kmalu pošla zaloga bombaža. Kranjske tekstilne tovarne imajo v zalogi še za okrog 5 tednov bombaža. Podjetja si zelo prizadevajo, da

bi dobile surovine za nadaljnje obratovanje ob pravem času.

Velike težave so pa nastopile tudi v drugih industrijskih strokah. Tako je 20 delavcev, zaposlenih v tovarni gumijastih izdelkov v Kranju v četrtek dobilo 14dnevno odpoved, ker bo podjetje moralo skriti obratovanje zaradi pomanjkanja surovin. Podjetje je pričakovalo, da bo vprašanje nabave surovin rešeno zadovoljivo, kar se pa ni zgodilo. Zato je bilo prisiljeno odstopati delo dvema tretjinama delavstva. Tovarna ima v zalogi surovin le za 14 dni.

Ti pojavi nas morajo skrbeti in potrebni so, da vsi poklicani napno vse sile, da ne pride do večjih motenj v našem gospodarskem življenju. Z ustavitvijo obratovanja v naših industrijskih krajih bi bilo prizadeto vse prebivalstvo, ne le delavstvo samo.

Pretep, nesreče in obup

Ljubljana, 8. aprila. Snoch so prepeljali v bolnico 47-letnega posestnika Janeza Majdeta iz okolice Kranjske. Majdeta se je sporekel z nekim Francosom, ki pa se je med prepričkom tako raztogotil, da je skotil po sekiru in z njo treščil Majdeta po glavi. Majdeta je poškodbe so težke in so ga morali v bolnici takoj operirati.

12-letni posestnikov sin Alojz Setničar iz Bukovec vrha nad Poljanami je večeraj popoldne splezal na kozolec, s katerega je padel in si zlomil desno nogo. 2-letni me-

sarjev sinček Rudolf Tome iz Zagorice pri Ljubljani se je večeraj popoldne smukal okrog skafu v reko. Otroku pa je na mokrih tleh nenadoma spodrslilo, da je padel in sicer naravnost v skaf. Dobil je hude opekline po hrbtu in po rokah. Z loncem vrelega mleka pa se je polil 2-letni sinček tramvajskega nameščena Franceta Severke na Brezovici. Otroku je dobi hude opekline po vsem životu.

Delavec Radomir Mladenovič iz Rovt nad Logatcem je bil večeraj zaposlen pri stroju za drobljenje kamena. Nesreča je hotela, da ga je stroj pograbil za nogo in mu odtrgal stopalo desne noge. — Krojaški pomočnik Stanko Kost iz Vižmarij se je večeraj popoldne vozil z motornim kolesom proti Tacnu. Na cesti pa je padel in se hujše poškodoval po glavi ter po rokah.

19-letni kijačevnikar Ivan Hartman s Trate pri Skofji Loki je večeraj pregledoval lovsko puško, za katero ni vedel, da je nabasana. Puška se mu je v roki nenadoma sprožila in so mu udarile šibre v levo stran prsi. Hudo poškodovanega mladčenca so morali nemudoma prepeljati v bolnico.

Tja so snoch prepeljali tudi 18-letno Boženo C. iz Bežigrada, ki si je v trenutni duševni zmedenosti prerezala žile na levi roki. V bolnici so obupani mladenki takoj nudili pomoč in jo ohranili pri življenju.

Častno mesto naših kinologov v mednarodnem svetu

Za podpredsednika mednarodne kinološke zveze izvoljen dr. Ivan Lovrenčič

Ljubljana, 8. aprila. Ze petnajst let obstoja Jugoslovanske kinološke zveze v Ljubljani, ki je imela v soboto svoj redni letni občni zbor v restavraciji Štrupel. Predsednik dr. Ivan Lovrenčič je pozdravil zastopnika bana inž. Božiča, zastopnika župana svetnika Vondro, zastopnika divizionarja vet. poročnika Deržiča, zastopnika hrvaških kinologov g. Kamnarja ter ostale zastopnike vseh klubov, ki so člani zveze. Po predsednikovem poročilu o stanju kinologije je poročal tajnik kapetan Teodor Drenig. Umrli so štirje odlični kinologi, in sicer inž. Burger, Viljem Haimendorf, Evgen Križaj in Dragomir Nikolajević. Zveza je v stalnih stikih z vsemi kinološkimi organizacijami, ki so članice Mednarodne kinološke zveze s sedežem v Bruslju. Takih organizacij je zdaj 25. Pod pokroviteljstvom federacije je bilo 37 mednarodnih razstav in 54 tekem za delo psov. Kinološki dnevi so bili v juniju v Stockholmu. Na obnem zboru federacije je bilo zastopanih 25 držav, med njimi tudi Jugoslavija, katero je zastopal generalni tajnik Teodor Drenig, ki je poročal o ilirskem ovčarju in je bila ta naša narodna pasma mednarodno priznana. Za podpredsednika federacije je bil izvoljen predsednik Jugoslovanske kinološke zveze dr. Ivan Lovrenčič.

Uspešno je bilo kinološko delo pri nas.

Izpremembe v voznem redu

V Ljubljani, 8. aprila. Od 15. aprila dalje bodo vozili spet dnevnoro redno naslednji vlaki:

Na progi Beograd—Jesenice brza vlaka št. 2 in 3 z odhodom iz Beograda ob 9.02, iz Zagreba ob 17.40, s prihodom v Ljubljano ob 20.16 in na Jesenice ob 22.15 ter v obratni smeri z odhodom iz Jesenice ob 7.45, iz Ljubljane ob 9.20, s prihodom v Zagreb ob 12.00, v Beograd ob 20.15.

Na progi Maribor—Postojna brza vlaka št. 501.602 in 601.502 z odhodom iz Maribora (prvič dne 16. aprila) ob 2.48, s prihodom v Ljubljano ob 5.48 in v Postojno ob 7.22 ter v obratni smeri z odhodom iz Postojne (prvič dne 14. aprila) ob 22.46, iz Ljubljane (dne 15. aprila) ob 0.21 in s prihodom v Maribor ob 3.20.

Na progi Pragersko—Kotoriba—Murske Sztur brza vlaka št. 1102 in 1101 z odhodom s Pragerskega ob 3.08, s prihodom v Kotoribo ob 4.47, v Murske Sztur ob 5.12 ter v obratni smeri z odhodom iz Murske Sztur (prvič dne 16. aprila) ob 0.48, iz Kotoribe ob 1.17 in s prihodom na Pragersko ob 2.58.

Na progi Rogaska Slatina—Rogatec potniški vlak št. 2111 z odhodom iz Rogaske Slatine ob 4.02 ter prihodom v Rogatec ob 4.13 in v obratni smeri potniška vlaka št. 2112 in 2126 z odhodom iz Rogaske ob 6.56 in 21.51 ter s prihodom v Rogaske Slatino ob 7.07 in 22.02.

Na progi Novo mesto—Straža—Toplice mešana vlaka št. 9540 in 9541 z odhodom iz Novega mesta ob 19.20 in s prihodom v Stražo—Toplice ob 19.38 ter v obratni smeri z odhodom iz Straže—Toplice ob 19.48 in prihodom v Novo mesto ob 20.06.

8 filmskega platna

Kino Matica: Ostrženi jež. Nemški film s Hansom Moserjem v vlogi kverlanta, preproščila, ki mu gre na živce vse, od cviljenja tramvaja, kateri zavije mimo njegove hiše, do ženina, ki prosi za roko njegove hčere. Zaradi razmeroma dobre režije je film uspel in Hans Moser se pokaže kot filmski komik velikega formata. Lik, ki ga ustvari v tem filmu, je odličan, njegovi solgralci so pa boljše diletanti, toda Moser dominira in rešuje druge. »Ostrženi jež« je najboljši zabaven nemški film, kar smo jih videli zadnja leta z Moserjem.

Akademija šišenskega Sokola

Ljubljana, 8. aprila. Akademije šišenskega Sokola že od nekega časa. Marljivo vadijski zbor prireja skoraj vsako leto po nekaj telovadnih akademij. Tudi sobotna akademija se je odlikovala po pettem in zelo srečno izbranim sporedu. Vsi telovadni oddelki so nastopili s popolnim uspehom ter so pokazali veliko telovadno spretnost. Občinstvo zna ceniti šišenskega Sokola, zato je bila udeležba zelo lepa.

V uvod je godba zaigrala sokolsko in slovansko himno. Najprej je nastopilo 16 dečkov in izvedlo župne proste vaje skladno. Še z večjim uspehom so nastopile dečnice (16). Občinstvo jih je nagradilo s prav višinskim oboževanjem. Po tem se je vrsta dečkov izkazala pri telovadnem orodju, s preskoki čez konja na šir z ročaji s prožno desko. Za njimi so nastopile zopet dečnice (10). Izvedle so zelo ljubko in skladno vajo z okrašenimi loki. Nastopila je tudi moška deca, in sicer z igranji. Vrsta naraščajoče je nastopila z vajami na dvoinskih bradljah. Izvedle so vanka po eno vajo povsem posrečeno. Za njimi je nastopila na bradljah še vrsta članov, prav tako uspešno.

V drugem delu akademije je nastopilo najprej 8 naraščajočih z učinkovitimi simboličnimi vajami. Vrsta naraščajočih je pa nastopila na krogih. Članice so izvedle lepo vajo s kiji. Za njimi je nastopila vrsta članov na drogu. Petorica moškega naraščajoča se je pa izkazala s težkimi prostimi vajami. Za zaključek so nastopili

raj popoldne vozil z motornim kolesom proti Tacnu. Na cesti pa je padel in se hujše poškodoval po glavi ter po rokah. 19-letni kijačevnikar Ivan Hartman s Trate pri Skofji Loki je večeraj pregledoval lovsko puško, za katero ni vedel, da je nabasana. Puška se mu je v roki nenadoma sprožila in so mu udarile šibre v levo stran prsi. Hudo poškodovanega mladčenca so morali nemudoma prepeljati v bolnico.

Tja so snoch prepeljali tudi 18-letno Boženo C. iz Bežigrada, ki si je v trenutni duševni zmedenosti prerezala žile na levi roki. V bolnici so obupani mladenki takoj nudili pomoč in jo ohranili pri življenju.

Zveza je vidirala 185 rodovnikov, skupno do sedaj 1297 rodovnikov. Parn je bilo prijavljenih 10, tako da je sedaj prijavljenih 132 parov. V zvezi je članjenih 7 kinoloških klubov, ki imajo skupaj 961 članov. Naslov mednarodne prvakine je lepota je dobila fokterjerka Piry, last Tea Pirich iz Maribora. V kratkem se bo pričel v Ljubljani tečaj za orožniške dresserje in pse. V mednarodnem kinološkem svetu so si jugoslovanski kinologi priborili častno mesto, za kar gre zahvala našemu prvemu kinologu in sedanjemu podpredsedniku federacije dr. Ivanu Lovrenčiču. Za bodoče delo naših kinologov pa velja geslo: Na delo za mednarodne kinološke dneve, ki bodo 1.1941. pri nas!

Člani z novo telovadno skladbo, ki jo je zložil načelnik br. Berdajs, »Koracionec«. Ob zaključku so vsi navzočim zapeli sokolsko himno. Vadijski zbor šišenskega Sokola je lahko zadovoljen z lepo prireditvijo.

Nesreča na gorenjskem kolodvoru

Ljubljana, 8. aprila. Ko je snoch okrog 20.20 privozil dolg tovarni vlak iz št. Vida proti gorenjskemu kolodvoru, strojevodja ni opazil naproti vozeče premikalne garniture. Vlak je privozil že do prelaza na Kavskovi cesti, in sicer z brzino okrog 20 km na uro, ko je prihajajoči vlak opazil strojevodja na lokomotivi premikalne garniture. Kolikor mogoče hitro je ustavil lokomotivo in se pričel na ovinku proge umikati, vendar ga je že naslednji hip dohitel tovarni vlak in je prišlo do silnega karambola. Lokomotiva tovarnega vlaka je odbila na drugi lokomotivi nekaj prednjih plošč in strla odbijač, nakar je sledil sunek nazaj. Za lokomotivo tovarnega vlaka je službeni voz, ki so ga težki tovarni vagoni stisnili in smečkali, vlakovodja Jovanovič pa se je nepriznansko znašel na vrhu stisnjene gredice. Tudi strojevodja tovarnega vlaka se ni pripetilo nič hujšega, le kurjač je dobil nekaj prask.

Na kraj nezgode so kmalu prišli zastopniki železniške direkcije, takoj pa je bilo pozvano tudi železniško tehnično osebje, ki je očistilo progo, tako da promet ni bil moten. Vlakovodja se prepeljali v bolnico, kjer pa so ugotovili, da je samo malo opraskan.

SOKOL

Meddrštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev. V sejni dvorani Narodnega doma je bila nedavno seja odbora ljubljanskih sokolskih društev, kjer so se določile smernice za bodoče sokolsko delo. Za predsednika je bil izvoljen starosta ljubljanskega Sokola br. Janko Jazbec, njegov namestnik je br. dr. Franc Kandare, za tajnika br. France Ahčin, za namestnika br. dr. Kamilo Wildman. Med drugimi sklepi je bilo soglasno sklenjeno, da se ljubljansko sokolstvo udeleži celjskega zleta v polnem številu in se do sedaj prijavilo iz sedmih društev nad 800 pripadnikov. Vsa društva bodo prešla v prihodnjih dneh potrebna navodila in prosimo, naj nam na to okrožnico odgovorijo v določenem roku. Ljubljansko sokolstvo se bo udeležilo 28. maja v polno. Številu razvija prapora Udruženja rezervnih častnikov, isti dan popoldne pa bo imel ljubljanski Sokol v Tivolju telovadni nastop. Meddrštveni odbor je nadalje sklenil, naj se v bodoče po glavnih skupščinah skliče seja meddrštvenega odbora, kjer se bodo določili dnevi nastopov ljubljanskih sokolskih društev, da ne bo na en dan po več nastopov.

Tatvine

Ljubljana, 8. aprila. V nekem bufetu je ukradel žepar Adolf Heideggerju iz žepa črno usnjato listino, v kateri je imel 3300 din v bankovcih. V vizarsko delavnico Antona Rojine v Slomškovi ulici je bilo te dni vlomljeno in so vlomilci odnesli 8 m dolg ter 9 cm širok gonilni jermen, vreden 1000 din. Te dni se je vtihtopal tat celo na hodnik univerze in ukradel akademiku Alfonzu Pipanu 400 din vreden svetlosiv svrtnik. Najbrže isti tat je odnesel šiv svrtnik tudi akademiku Antonu Jermanu. Tat pa se ni zadovoljil samo s tatvinami na univerzi, marveč je šel krast tudi po drugih solah. Na Trgovski akademiji je ukradel 700 din vreden, skoro nov zelenkast svrtnik dijaku Antonu De Gleriji.

V soboto ponoči je bilo vlomljeno v stanovanje Janeza Springerja v Čebelarški ulici. Vlomilec je odnesel nove sivo moško obleko, dve denarnici, v katerih je bilo nekaj drobiža in bankovcev za 100 din. Iz podstrešja je v Marmontovi ulici 13 je nekdo odnesel Josipu Majetu par gojzarjev, vrednih 190 din. Jaroslav Klapek je tat

ukradel 1000 din vredno temnosivo suknjo, v kateri je bilo tudi par rokavic iz kavarnice »Zvezde«. Iz osebne avtomobila inž. Savnika je odnesel tat rjavo usnjato aktove, v kateri je bilo več metrov volnenega blaga, vrednega 1200 din. Oškodovanec je pustil avto brez nadzorstva samo za hip pred Zanatsko banko v Gajevi ulici.

V Jegličevi ulici 10 je bilo vlomljeno v stanovanje Kati Jager. Tat, najbrž neki okrog 16letni potepuh, ki se je sumljivo smukal okrog hiše, je odnesel zlato zappesto uro in zlato verižico v skupni vrednosti 1000 din.

Boleznica

KOLENDAR
Danes: Ponedeljek, 8. aprila: Albert.
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Ostrženi jež.
Kino Sloga: Pustolovščine Tima Taylora.
Kino Union: Tarzan in njegov sin.
Kino Moste: Plaz ljubezni in Povratek iz pekla.

Kino Šiška: Divne lazi Nine Petrovne.
Združene trgovcev redna letna skupščina ob 19. v veliki dvorani Trgovskega doma.

Jubilejni simfončni koncert ob 20-letnici Orkestralnega društva Glasbene Matice ob 20. v veliki ulonski dvorani.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murnayer, Sv. Petra cesta 78.

Iz Celja

— Zadnja pot podravatelja Matka Snuha. Truplo v soboto zjutraj v slajmerjem domu v Ljubljani umrlega g. Matka Snuha, podravatelja podružnice Prve hrvaške štedionice v Celju, so prepeljali v Celje in ga položili v palači Prve hrvaške štedionice v Kolenčevi ulici na mrtvaški oder. V nedeljo ob 16. se je zbrala pred palačo zelo velika množica ljudi, da spremljajo nepoznatnega pokojnika na njegovi poslednji poti. Po cerkvenem obredu se je poslovil g. Leopold Selšek, ravnatelj celjske podružnice Prve hrvaške štedionice v Celju, v imenu stanovskih tovarišev z globoko občutenimi besedami od pokojnega, starosta Sokolskega društva Celja-matice br. dr. Milko Hrašovec pa je v lepem govoru o častni trajni zaslugi pokojnega, ki je bil član uprave celjske sokolske župe in celjskega matičnega društva, za sokolsko stvar. Omenil je tudi, da je bil pokojni, ki je bil rezervni kapetan I. razreda vojak z dušo in telesom ter odlično nacionalen mož in delavec. Združeni zbor Celjskega pevskega društva in pevskega društva »Ojke« je zapel »Naročno nagrobno«, nakar je krenil dolg pogrebni sprevod mimo dveh gostih spalnjav obinista na mestno pokopališče. Na čelu sprevoda je stopala za križem vojaška godba, za njo je korakal častni vod vojaštva, za njim se je zvrstilo okrog 400 članov in članice Sokola iz Celja in drugih krajev in krogov in v civilu z znakom z župnim in društvenim praporom ter pevc, za vozom s krsto, ob katerem so korakali vojaki, sto stopal pokojnikovi svojci in sorodniki, številni oficirji s poveljnikom 39. p. g. polkovnikom Defarjem na čelu rezervni oficirji, pokojnikov stanovskih tovariš, zastopniki oblasti, uradov, korporacij in društev ter mnogo pokojnikovih prijateljev in znancev iz Celja in drugih krajev. Dolgi pogrebni sprevod je zaključil častni vod vojaštva. Po cerkvenem obredu ob odprtem grobu na mestnem pokopališču so pevc zapeli »Blagor mu«, akademski kvartet iz Celja pa je zapel »Imel sem ljubi d'ree, nato je zalgrala vojaška godba žalostinko, vojaštvo pa je oddalo častno saluto.

— C SK Olimp : SK Atletik 10:0 (4:0). Celjski Atletiki so doživeli v nedeljo na svojem igrišču v podsavetni prvenstveni tekmi proti SK Olimpu katastrofalno poraz. Olimp je nastopil s pomlajeno enajstoro, ki je predvajala dobro tehnično in kombinatno igranje v povezanosti, prodornosti in elanu znatno prekašala nasprotnika. Atletiki so igrali v prvem polčasu solidno in so izvedli več lepih potez, po odmoru pa so močno popustili in začeli igrati raztrgano. Edino dobra je bila v drugem polčasu ožja obramba v vratarjem, ki je preprečil še večji poraz. V začetku igre je imel Olimp več lepih prilik, ki jih pa ni znal izkoristiti. Šele v 25. minuti je zabil Rakšanji prvi gol. V 35. min. je povišal Ključar iz neposredne bližine na 2:0, v 37. minuti Čater z neubranljivim strelom na 3:0, v 43. minuti pa je zabil Ključar četrti gol. V 8. minuti drugega polčasa je povišal Trnovšek na 5:0. Olimp je prehajal v čedalje večjo premoč. V 20. minuti je zabil Čater šesti gol, v 31. minuti Ključar z neubranljivim strelom sedmi gol, v 33. minuti Čater osmi gol, v 35. minuti je poslal Trnovšek, v 41. minuti pa Rakšanji žogo v nasprotnikovo mrežo. Igra je bila živahna, zanimiva in fair. Sodil je g. Presinger točno in objektivno. Mladina Atletikov je prepuščala Olimpiji miadine prvenstveno tekmo s 3:0 p. f. Na Olimpijevem igrišču je moštvo SK Štor v nedeljo popoldne v drugorazredni prvenstveni tekmi premagalo enajstoro SK Boruta iz Gotovevi s 3:2 (2:1). Na Glaziji je prvo moštvo SK Jugoslavije v trening tekmi premagalo šibko enajstoro SK Celja s 5:2 (4:1), mladina SK Celja pa je premagala mladino SK Jugoslavije s 5:1 (2:0).

— Otvoritev atletske sezone v Celju. Atletska sekcija SK Celja je priredila v nedeljo popoldne na Glaziji svojo prvo letošnjo prireditev s tekmo čez drn in strn. Startalo je 13 članov atletske sekcije SK Celja. Tekmovali so v treh skupinah in sicer seniorji na 5.000 m, juniorji C in omladinici na 1.500 m ter juniorji A in B prav tako na 1.500 m. Tekmovanje je lepo uspelo. Doseženi so bili naslednji rezult

DNEVNE VESTI

— **Naj izvoz in prehrana domačega prebivalstva.** Ker je dosedanja izvozna živina in živil iz naše države neugodno vplivala na cene in možnost prehrane domačega prebivalstva, se je pojavila potreba po omejitvi izvoza. S pristojnega mesta je bila dana pobuda, da se takoj ustanovi posebni odbor zastopnikov gospodarskih ministrstev, ki bo to vprašanje proučil. Odbor bo imel svoje seje v direktoriju za prehrano. Zdej potekajo naše najvažnejše obveznosti glede izvoza glavnih poljskih pridelkov v izmenstvo. Nove pogodbe, v kolikor jih bomo sklenili, naj bi bile v skladu s težnjo, da ne omojo spravili s prevelikim izvozom in nevarnost prehrane domačega prebivalstva.

— **Osebnost.** Odvetniški pripravnik g. Odon Šorli, Gajeva ulica 8/II, je bil imenovan za sodnega tolmača za angleški, francoski, italijanski, latinski in nemški jezik pri okrožnem sodišču v Ljubljani.

— **Dokanati in fakultete v Ljubljani** pozivajo vsa slušatelje, ki imajo absolutorij pravne fakultete in žele so v letnem semestru 1939-40 polagati pravosodni ali državoslovni izpit ali katerikoli rigoroz, da vložijo svoje prošnje najkasneje do 20. aprila 1940, da jim bo mogoče določiti termin za 1. in 2. termin. Mesec junij je pridržan predvsem za gg. slušatelje, ki bodo absolvirali svoje pravne študije v tekočem semestru in za t. s. k. ki jim rok za polaganje izpita, očitno rigorozna šele takrat poteče.

— **Predstavniki madžarskega turizma.** ki smo o njihovem prihodu v Slovenijo že v soboto obširneje poročali, pripro v Ljubljano šele danes popoldne ob 16.42, ne pa že jutraj, kakor je bilo prvotno napovedano. Po prihodu v Ljubljano bodo z avtomobili obiskali ljubljanski grad, nato pa z avtomobusom nadaljevali pot proti Bledu, kjer jim bo drevi prirejen v Grand-hotelu Toplice banket. Jutri bodo ostali na Bledu, od koder bodo obiskali tudi Bohinj. V Ljubljano pa se bodo vrnili v sredo in obiskali Narodno galerijo ter si ogledali druge znamenitosti, sprejeti pa bodo tudi pri županu. Iz Ljubljane se odpeljejo v sredo ob 13.11.

— **Učelca Francije v naši zunanji trgovini se je povečala.** S trgovinskimi sporazumi decembra so se zelo spremenili gospodarski odnosi med našo državo in Francijo. Jugoslavija plačuje sedaj svoje doolgeve v frankih, med tem ko jih je prej v dinarjih. Ta denar pa Francija uporablja za večje nakupe blaga pri nas. Francija kupuje predvsem blago, ki ga je prej uvažala iz Amerike, skandinavskih držav in Nemčije, in sicer kmetijske pridelke, predvsem les, konjoplo, sveže sadije in živilo. Naš izvoz v Francijo se je prve mesece tega leta zelo povečal.

— **Organizacija trgovine s starim železom.** Prihodnje dni bo v Beogradu seja posvetovalnega odbora za metalurgijsko industrijo. Na nji bodo razpravljali o uredbi za organizacijo zbiranja in prodaje starega železa. Po tej uredbi bodo zbirali morali imeti posebno dovoljenje za zbiranje in določene bomo minimalne cene. Izdani bodo tudi ukrepi za pravilno razdelitev zbranega starega železa med posamezne industrijske stroke.

— **Letošnje knjige Slovenske matice.** Prihodnje mesec bodo izšle v založbi Slovenske matice kakor redno vsako leto tri lepe knjige. To zasluži še posebno pozornost, ker bodo vse tri knjige izvirne, in sicer: no znanstveno delo in dva romana, skupaj v obsegu nad 900 strani. Jože Pahor je napisal zgodovinski roman »Matija Gorjanec« iz dobe kmetskih upov. Knjiga bo obsegala 400 strani. P. Satej je znan po svojem zgodovinskem romanu »Serenissima« in romanu s socialno tendenco »Medvladje«. Zelo dobro pripovedno delo bo tudi »Povest o dohodu ljudje, ki ga je napisal naš najpogostejši in najprijetnejši pisatelj mlajše generacije Miško Kranjec. To bo že tretje Kranjevo delo v založbi Slovenske matice. Knjiga kaže vse odlike Kranjevega pripovedniškega daru in njegovega sloga. Tretja knjiga »Doktor Valentin Zarnik, narodni buditelj, pisatelj in politike obsega posebno zanimivo poglavje iz naše kulturne in politične zgodovine. Napisal ga je Miroslav Gorše. Knjiga bo obsegala okrog 250 strani leksikonskega formata. To bo v resnici lep knjižni dar za članstvo Slovenske matice, saj bodo dobili vse tri knjige za letno članarino 50 din, med tem ko je vsaka posamezna knjiga najmanj toliko vredna.

— **Reorganizacija Jugoslovenskega veterinarkega združenja.** Včeraj je bil v Zagrebu kongres Jugoslovenskega veterinarkega združenja, na katerem je bilo sklenjeno reorganizirati združenje tako, da se ustanovi posebno Hrvatsko veterinarstvo društvo, ki bo tvorilo z Jugoslovenskim veterinariskim združenjem Zvezo veterinarov in združenj Jugoslavije. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

— **Tudi Izseljenška zveza likvidirana.** Včeraj je bil v Zagrebu občni zbor Izseljenške zveze. Na njem je bilo sklenjeno ustanoviti posebno Izseljenško zvezo za barovino Hrvatsko. Dosedanja Zveza organizacij izseljencev Jugoslavije se likvidira in poleg hrvatske se ustanovi še srbska in slovenska izseljenška zveza.

— **Is »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 28 z dne 6. t. m. objavlja uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o takсах, uredbo z zakonsko močjo o izločitvi upravne občine Catež iz občine okrajnih sodišč v Kostanjevici in Krškem in občine Velika dolina iz občine okrajnega sodišča v Kostanjevici in njiju pripojitvi k občini okrajnega sodišča v Brežicah in o izločitvi kat. občine Biš iz občine okrajnega sodišča v Sv. Lenartu v Slovenskih gorah in nje pripojitvi k občini okrajnega sodišča v Ptuj, uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih, pravilnik o izdajanju in uporabljanju »bonov za odplačilo kmetijskih dolgov pri Privilegirani agrarni banki« po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov (čl. 18. uredbe), dopolnitev naredbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva, očitbo o količini bencinske mešanice, ki se oddaja na karte (kupone) za pogon motornih vozil, uredbo o prispevanju občin občinskimi kmetijskim skladi in sreskim kmetijskim odborom, odredbo o postavitvi predsednika in podpredsednikov mojstrske izpitne komisije pri Zbornici za TOI v Ljubljani, razglas o ustanovitvi samostojne rimsko-katoliške župnije sv. Jožefa v Studenčih pri Mariboru in razne objave iz »Službenih novic«.

— **Izvoz naše živine v Italijo.** V Italijo je odpotovala včeraj delegacija naše direktorije za zunanjo trgovino na pogajanja o izvozu naše živine v Italijo. Dosedanja pogodba je potekla 31. marca in treba je skleniti novo. Pogajanja so se pričela danes na Reki.

— **Zveza agronomskih združenj ustanovljena.** Včeraj je bil v Beogradu občni zbor Udruženja jugoslovenskih agronomov. Po daljši debati o likvidaciji dosedanjega združenja je bil dosežen sporazum, da se ustanovi Zveza agronomskih združenj kraljevine Jugoslavije kot vrhovna organ združenja srbskega, hrvatskega in slovenskega združenja agronomov. V večjih združenjih se pa lahko ustanove še posebna združenja, če pristaneta na to 2 tretjini članov.

— **Poseben vlak na telmo Madžarske.** hrvatska reprezentanca. V nedeljo 2. maja bo v Budimpešti prva reprezentativna tekma med madžarsko in hrvatsko reprezentanco. Hrvatska nogometna zveza pripravila poseben vlak, ki bo vozil sportnike iz Zagreba v Budimpešto. Voznja tja in nazaj bo stala približno 180 din.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, deloma oblačno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Dubrovniku in Kumboru 15, v Splitu 13, na Rabu 11, v Ljubljani, Beogradu in Visu 10, v Mariboru in Zagrebu 8, v Sarajevu 7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,8, temperatura je znašala 3,8.

— **Geraldina Katt v Zagrebu.** Znaša filmska igralca Geraldina Katt se je mudila te dni v Zagrebu na poti na Rab, kjer namerava ostati mesec dni, ker je bolezna, je dobila v Nemčiji na podlagi zdravniškega izpisa čezalvizum za kratko bivanje v Jugoslaviji. Z Ufa ima sicer sklenjeno pogodbo, toda za sedaj ni nobenih izglelov, da bi izdelovala Ufa nove filme, v katerih bi ona nastopila.

— **105 let je stara, pa se še boji za zdravje.** Šele ko so jo preprečili, da se njenemu zdravju ne bo nič zgodilo, je stopila 105 let stara Vekta Mijatović iz Kosovske Mitrovice pred fotografski aparat. Pred 37 leti je bila kuharica pri pokojnem ruskem konzulu Grigoriju Ščerbinu, ki je bil ubit v Kosovski Mitrovici. Navzlic visoki starosti še zelo rada hodi peš.

— **V smrt zaradi bede.** V soboto zvečer se je obesil v vasi Vrbič pri Arangjelovcu kmet Milorad Milivojevič. Zapustil je pet nepreskrbljenih otrok. V smrt ga je poglajala beda.

— **Ponarejevalci denarja izročeni sodišču.** Zagrebska policija je zaključila p. eiskavo v zadevi ponarejanja 500-dinarskih bankovcev in v petek je izročila ponarejevalce sodišču, kjer se bo preiskava nadaljevala. Konrad Bezjak, Viktor Marinc, Franc Polajžer ter Franjo in Pavla Galic so na policiji priznali vse. Šef kriminalnega oddelka je dal v soboto novinarjem kratko izjavo o preiskavi. Zagrebska policija pravi, da je skupina ponarejevalcev na čelu s Konradom Bezjakom delovala čisto samostojno, brez najmanjše zveze s ponarejevalci v Mariboru in v Ljubljani. To pa se ne zdi verjetno. Najbrž gre za eno samo družbo ponarejevalcev, ki so si pa razdelili območja, da bi lažje spravljali v promet ponarejen denar. Sodna preiskava bo pokazala, kako so bili ponarejevalci organizirani. Zanimivo je, da ponarejevalci niso spravili v promet nobenega ponarejenega bankovca, ker so jim prišle oblasti pravčasno na sled.

Iz Ljubljane

— **Iz Zadušnice za gospo Franjo Tavčarjevo.** Davi je bila v stolnici zadušnica za pokojno gospo Franjo Tavčarjevo ob drugi obletnici njene smrti. Službo božjo je opravil dr. Žerjav. V cerkvi se je zbralo zlasti mnogo prijateljev in znakov pokojne gospe ter ženski odbori ustanov, katerim je pokojnica načelovala, pa tudi gojenci in gojenke teh zavodov.

— **Iz Motnje v telefonskem prometu.** Zaradi novih kablov so se pri nekaterih telefonih številke izpremenile. Ljudje iščejo še po starih številkah, zato tudi ne dobe nikakršnih odgovorov. Poštna uprava menja misli izpremembe številke javiti, ko bo vse delo dovršeno. Takrat bodo tudi povedali, kako imajo posamezni abonenti urejene številke. Dotodaj se bo pa pojavilo mnogo zmede in jeze. Ker si ljudje ne znajo pomagati, naj vprašajo na telefonsko centralo za številko in zavrtje na telefonu kolesce na številko 8.

— **Iz Gledalstva ulica brez luči.** Ta ulica v Siskici sicer ni bila še nikdar posemo dobro razsvetljena in stanovalci iz nje so večkrat prosili, naj bi jim dali še nekaj žarnic. Zdej pa samo ponižno opozarjajo mestno elektrarno, da je elektrika v njihovi ulici mrknila pred dnevi ter da si ne žele nadaljnje zatemnitve.

— **Iz Določitev meja javnih potov v Zg. Siski.** Zaradi novega merjenja priključenih občin bodo mestni geometri pričeli 12. aprila določati meje javnih poti v katastralni občini Zg. Siska ob 8. zjutraj severno-goranske železnice, nato bodo pa merili in določali meje ter postavljali mejnike proti Celovski cesti. Vodnikov cesti, v Koszah, Debelom hribu, kosskih gozdovih, Malem in Velikem Rakovniku, na Glincah in na Brdu Merjenje bo trajalo seveda dalje časa in zato opozarjamo vse mejaše javnih potov, da se udeležijo določanja meja, kakor je razvidno z razglasov, nabitih na vseh občinskih deskah.

— **Iz Zaradi gozdnih požarov ki so pogosti zlasti pomladi, banska uprava spet opozarja prebivalstvo, naj pazi na ogenj po gozdovih in naj ne meče gorečih vžgalic in tlečih cigar ali cigaret po listju.** Zato je strogo prepovedano kuriti po gozdovih in sežigati razne navlake ter odpadkov. Prepovedani so tudi kresovi po gozdovih ali v njih bližini. O suši nikdo ne sme napraviti ognja niti 50 m daleč od gozda. Sežiganje hoste in odpadkov pri trebljenju travnikov v bližini gozdov je seveda prav tako nevarno in tudi prepovedano. Na ognjiščih po barakah gozdnih delavcev in drvarjev ne sme biti ognji nikdar brez nadzorstva in ga je treba vedno popolnoma zadušiti z vodo ali prstjo. Kjer vodi železnica skozi gozdove, so posestniki dolžni, da puste vzdolž železniške proge 10 m širok pas prazen, da se gozd ne vname od isker. Kdor v gozdu ali v njegovi bližini opazi nepogasnjen ogenj, ga mora takoj pogasiti. Kdor pa opazi gozdnji požar, mora takoj obvestiti najbližje prebivalce, občinske močje ali orožništvo. Ti morajo takoj sklicati prebivalstvo najbližjih vasi, da gredo gasiti. Vsi poklicani morajo brezpogojno ubogati in nestrati seboj za gašenje potrebnih orodje. Če ni navzoč gozdar, vodi gašenje župan ali kak

Danes predstava le ob 16. uri!
(večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta!)
Frappantne senzacije, kakršnih še niste videli v nobenem filmu
KINO UNION — Tel. 22-21

Tarzan in njegov sin

Najboljši, najnapetější film sezone!
Zadnja prilika!

GLASEN IN PRISRCEN SMEH IZVABLJA PUBLIKI
HANS MOSER OSTRIŽENI JEŽ
v sijajni filmski burki
KINO MATICA — Tel. 21-24
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Gigantski večerni najnapetějšíh prizorov in džungelskih grozot!
TIM TAYLORJEVE PUSTOLOVŠČINE
I. del: GROZA V PRAGOZDU
Vse dosedanje predstave razprodane! Vsi gledalci navdušeni!
KINO SLOGA — Tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri

do» brez Vide igralk. Predstava obeta biti zaradi tega zanimiv kulturen dogodek.

— **Tradicionalna** je že postala vsakoletna ikacija združenih ljubljanskih podmladkarjev Rdečega križa. Letos se bo vršila prihodno ne dlo, 14. aprila ob p. l 11. do 12. v franciškanski dvorani. Čist dobitek te prireditve je namenjen pošt. rski koloniji revnih ljubljanskih podmladkarjev.

— **Za zrnsto pomoč ljubljanskim rezevem** pripravja Glasbena Matica reprezentativen koncert slovenske glasbe, ki bo v petek 26. t. m. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Poleg zbora Glasbene matice, ljubljanske filharmonije in Akademskoga pevstvega zbora bodo na tem dobrodelnem koncertu sodelovali tudi drugi odlični glasbeni umetniki, predvsem pa predstavniki Glasbene akademije.

— **Iz Zduženje gledaliških igralcev** sporoča, da je p. siava Danešvega letnega odrskega dela, ki bi morala biti v torek 9. t. m. zaradi njegove nenadne obolelo ti preložena na kasnejši čas. Kupljene vstupnice ostanejo v veljavi. Odbor.

— **Iz Društvo za česte v Ljubljani** sklicuje III. redno skupščino na 22. aprila 1940 ob 18. v prostorih Avtomobilskega kluba, Kongresni trg 1. 189-n.

— **Iz Trgovsko učilšče R'bida** — enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ulica 15 sporoča, da ima telefonsko številko 40-48.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 8. aprila. Zaprt.
Torek, 9. aprila: Partija šaha. Premiera.
Premierski abonma.
Sreda, 10. aprila: Županova Micka. Varh Red Sreda.
Četrtek, 11. aprila: Županova Micka. Varh Red Četrtek.

— **Za redni poldnevni koncert** Gregorina in Jermana ter nenadne oboledosti Dančica, je bila uprava Narodnega gledališča primorana nekoliko spremeniti repertoar. V torek bo za premierski abonma predstava izvirne slovenske igre Bevkova »Partija šaha«. Bevkova igra v treh dejanjih »Partija šaha« je slika iz mesečanskega življenja Dejanje pokaže vzroke za napeto borbo med mojem in hišnim prijateljem, ki doseže svoj višek v šahovski partiji, kjer igra za življenje. Poleg navedenih dveh ki ju bosta igrala Bratina in Drenovec, nastopa Mira Danilova v vlogi žene Erne Slavčeva kot služkinja Marta in mali Eratina v vlogi sinčka Peterčka. Torkova predstava bo za Premierski abonma z uvrstitvijo igre »Partija šaha« v dramski repertoar bodo dobili p. n. abonenti v letošnji sezoni 21 predstav in si torej dovoljuje uprava, to izvirno slovensko delo svojim p. n. abonentom pokloniti.

MALIOGLASI

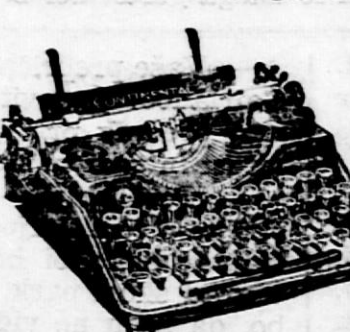
Beseda 50 par, davek posebej Preklici izjave beseda din 1.- davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglasne ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 5.— din.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

BUKOVI IN JAVOROVI

feljov celulozni les in cele stojee gozdove kupim za gotovino Sprejemam nakupovalce in prevzemovalce. Ponudbe na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28, pod »P-6224«. 1090

KUŠEJE

ENO VETRAVNE JUGOGRAFIKA

ST. PETRA NAJIP 23

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblaci si zaslužite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

POHISTVO

po naročilu najceneje Vsakovrstni stoli, politiram oprave, vsa popravila najceneje — ZORMAN, Breg 14. 1043

SLUŽBE

KUHARICA

dobra gospodinja, vajena vsega dela, išče službo pri samostojnem gospodu, vdovu ali ločen. — Ponudbe na upravo lista pod »Varčnac«. 1031

STROJNIKA KURJACA

na parni žagi sprejemem takoj suštar, Ljubljana, Dolenjska c. 1037

NATAKARICA

mlada, čedna in poštna se sprejme za takoj. — Vprašati: Komenskega ul. 26. 1044

PRODAM

PREMOC
KOKS - DRVA

I. POGAČNIK

BOHORICEVA 5 — TEL. 20-59

Postrežba brezhibna!

CIPRESE

za parke, vitne ograje, pokališča itd. v vseh višinah do 10 m. imajo na ugodnih cenah naprodaj v lastni gozdni brevennici — Franc Dolenc, Predvor nad Kranjem, dravska banovina. 1029

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in melico dobite najceneje v

MEDAKNI

Ljubljana, židovska ul. 6 18/L

LEPA SUHA DRVA

vam poci dostavi v drvarnico prodaja kuriva Vratačnik — Jenkova 7. 1018

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din.

DVOSEBNO STANOVANJE

se odda mirni stranki. Ilovski štradol 4. Mazl. 1042

Čimo za modroce

od navadne do najfinejše imamo vedno na zalogi po najnižjih cenah!

FRANC JAGER — tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra c. 17 — Telefon 20-42

SREČKE državne loterije

prodaja
MENJALNICA REICHER & TURK
Prešernova

NAŠ VAL

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokov. članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustrirana!

UPRAVA: Ljubljana, Knafličeva ulica 6.

Škodljive posledice strastne kaje

Kaj je dognal o škodljivosti nikotina ravnatelj vseučiliške klinike v Königsbergu prof. Assmann

Nikotin, vsebovan v tobaku, je nedvomno strupena snov. O tem se preprča že vsak fant, ko začne kaditi. Postane mu slabo, v glavi se mu vrtili in silno neprijeten občutek mu pove, da z njegovim organizmom nekaj ni v redu. To ni nič drugega nego zastrupljenje. Pa tudi ko se telo nikotinu že privadi, še vedno niso izločene škodljive posledice kaje. Te posledice se pogosto zelo dolgo ne opazijo, potem se pa naenkrat pojavijo zelo neprijetno. Pri tem so pa velike razlike po različni odpornosti posameznikov. Razen tega tam, kjer je s kajo združeno tudi pretirano življenje alkohola, kave ali sploh slaba prehrana, nastane tako komplicirana slika obolenja, da je težko spoznati v nji posledice pretirane kaje.

To velja tudi za bolezn kadilcev, ki so jih že napadle takozvane starostne bolezni. Zato so tudi sodbe o škodljivosti tobaka različne. Niti medicinsko se ni bilo točno ugotovljeno, katere pojave pri obolenju kadilcev lahko pripisujemo edino le vplivu nikotina. To vprašanje je hotel pojasniti ravnatelj vseučiliške klinike v Königsbergu prof. K. Assmann. S pomočjo dr. Weyckera je proučil mnoge bolezni pri strastnih kadilcih. Pri tem je nalašč izbral samo take pojave, kjer je šlo za ljudi, ki se razen kaje niso vdajali nobeni drugi strasti in ki so bili še v najboljših moških letih.

Najznačilnejši pojav odnosno posledica strastne kaje skozi dolga leta so bolezn srca in žil zlasti okoliž okrog srca, in v srcu samem. Najprej se pojavijo krči in žile se skrijejo. Živitev postane potem trajna. Posledica tega so bolezn srca, kar preide pogosto v roke, zlasti v levo pa tudi v vrat, hrbet in zobe. Zaradi slabega delovanja srca oziroma krvnega obtoka opazajo nekateri deli srčnih mišic in posledica

tega je pogosto nenadna smrt. V dokaz omenja prof. Assmann primer 36-letnega urarja, ki je kadil dnevno po 50 cigaret skozi 10 let. Nekega dne je naenkrat začutil bolečine v prsih in čez drugo uro je umrl, ne da bi mu mogli pomagati. Druga dva primera prav tako ne moremo obolenja sta bila s 36-letnim in 34-letnim trgovskim pomočnikom. Oba sta pokadila po 40 cigaret dnevno. In oba so le z največjo težavo rešili. Ko sta pa opustila kajo nista čutila v prsih nobenih bolečin več.

Podobna obolenja se pojavijo mnogo pogosteje pri starejših kadilcih. Toda tu lahko ugovarjamo, da nastopijo razen nikotina še drugi vplivi. Nasprotno so pa zdravniki opazovali primere z enakimi znaki tudi pri 17 do 18-letnih mladencih, ki so kadili 40 do 50 cigaret dnevno. Eden med njimi je naenkrat začutil hude bolečine in čez nekaj ur je oslepel. Da je bilo vse to posledica strastne kaje se je potrdilo tudi s tem, da je dobil eden izmed mladencev enake napade, ko je začel čez nekaj časa zopet kaditi.

Učinek trajnega in pretiranega življenja nikotina se kaže tudi na žilah in okončinah zlasti pa na žilah v nogah. Te žile se krčevito skrijejo, kadilci čuti v nogah večkrat hude bolečine. Taki krči se pojavijo zlasti med hojo in človek se mora naenkrat ustaviti. Potem krči popuste. Ko pa krene človek naprej se pojavijo znova. Noge so pri tem hladne in blede, puls na njih se skoraj sploh ne čuti. V težjih primerih noge človeku otrpnejo tako, da jih morajo amputirati. O tej bolezni lahko domnevamo, da ima še druge vzroke. Toda iz tega, da se ne pojavlja pri ženskah in da je pri strastnih kadilcih pogosta, lahko sklepamo, da je njen glavni vzrok pretirano živ-

vanje nikotina. Prof. Assmann našteva nekaj primerov, ko so strastni kadilci v starosti okrog 30 let začutili hude bolečine v nogah in potem so jim prsti na nogah odpadli.

Tretji znak kroničnega zastrupljenja z nikotinom so motnje v prebavi, nepravilna stolica, krči v želodcu in črevesju, odpor proti jedi in podobno. Dali je nikotinom vzrok tudi žledčnih čirov in čirov dvanajsterniku, ni mogoče zanesljivo trditi. Ugotovljeno je pa, da se zlasti čiri v dvanajsterniku zelo pogosto pojavljajo pri strastnih mladih kadilcih, dočim so pri ženskah mnogo redkejši. Gotovo pa ima pretirana kaja na take čire zelo neugoden vpliv.

Strastna kaja je tudi vzrok opešanja vida. Strastni kadilcem rada uvene tudi koža, ker se kri po njej ne pretaka tako kakor bi bilo treba. Ta pojav pa ne nastopi pri vseh. Strastni kadilci bolehalo navadno tudi na kataru sopli. Tega pa ne povzroča nikotin kot tak, temveč v dimu vsebovane katranske snovi. Te snovi veljajo tudi za povzročitelja pljučnega raka, ki se v zadnjih desetletjih širi tembolj, čim bolj narašča konzum tobaka. Nekadilci in ženske te bolezni niso tako podvržene, čeprav tudi tu ne moremo trditi, da bi bila ta bolezen samo posledica kaje.

V splošnem je prof. Assmann dognal, da ima pretirana kaja za človeka nedvomno škodljive posledice in da je obenem zelo varljiva, ker se kažejo te posledice včasih šele čez več let, ali šele čez nekaj desetletij, ko je že prepozno, da bi si človek pomagal. Če torej že hočemo kaditi, kadimo zmerno, da ne bo trpelo naše zdravje. Najbolje je seveda, če človek sploh ne kadil. Toda kaja je huda strast in kogar je prišla, se je težko iznebiti.

je v nekaterih loviščih izkazalo, da je dejanskih lovskih zakupnikov več kot jih je prijavljenih in odobrenih od upravnih oblasti ter se neodobreni upravičenci priključijo kot lovski čuvaji in lovski gosti.

Četrta resolucija določa: Zaradi razrušitve zavarovalne pogodbe z zavarovalnico

»Jugoslavija« se pooblašča ožji odbor zveze, da v smislu navodil na seji širšega odbora dne 6. aprila 1940 takoj potrebno ukrepe, da bodo člani lovskih društev v dravski banovini zavarovani proti nezgodam in proti jamstvu.

Onemogla žena utočila v Muri

Težka nesreča med prevozom iz bolnice v domačo oskrbo

Slatina Radenci 6. aprila
V banovinsko bolnico v Murski Soboti se je nedavno zatekla izčrpana in onemogla 66-letna vinčarka Terezija Klobasa, pristojna v občini Sv. Anton v Slovenskih gorah. Zadnja leta je bila s svojim možem uslužbena v vinčariji Kleinoschege v Policih pri Gornji Radgoni, ki je last inozemca. Ker pa radi onemoglosti in izčrpanosti ni spadala v bolnico, ki je navadno prevažala, je uprava bolnice odredila njen prevoz v občino Gornjo Radgono, kjer je nazadnje prebivala. Občina Gornja Radgona je poslala po njo voznika Franceta Vebriča iz Črešnjave v petek popoldne. Voznik z enovrzišnim konjem je tam našel ubogo ženo na voz in jo odpeljal iz bolnice proti Petančjem. Srečno sta prispela z vozom do broda (petanjski most se ni dograjen). Še preden je prispel brodar z brodom do mostička ob obali, se je na konj bajle nenadoma splašil in skočil. Voz ga je potisnil po mostičku in zdrknil je v vodo z ženo vred. Konja in voz so derot valovi zanesli na drugi breg. »Koš« na vozu, v katerem je ležala žena se je večkrat prevrnil tako, da je ženo zajel val in jo odnesel s seboj.

Na klic brodarja, ki je bil z brodom ravno sredi reke, so prihiteli na kraj nesreče ljudje iz Spodnjih Petanč, ki so zadržali voznika, da ni skočil za vozom v reko. Konja in voz je zaneslo na drugo stran reke, kjer pa isti radi cementnega obzidja na obrežju ni mogel iz valov, pač pa so ga na drugi strani ljudje vrtnili zopet nazaj. Končno so valovi zanesli konja in voz po neki nizdol do tako zvanega Horvatovega mlina na Petančjih, kamor so pohiteli ljudje, da bi ga potegnili iz vode. Rešili so samo konja s praznim vozom, dočim je koš z ženo odnesla voda. Trupla se niso našli. V kolikor zadene krivda voznika, bo doglala sodna preiskava. Ko pa bo petanjski most dograjen, bodo nesreče te vrste preprečene.

V Krko je padel in utonil

Dol. Toplice, 7. aprila.
Jožef Senica, posestnik v Meniški vasi pri Toplicah je odšel v soboto v svoj vinograd v Straži, da bi prinesel domov nekaj vina. Ker je bil deževen dan in je bilo

vsako delo bodisi na polju ali vinogradu nemogoče, se je v vinem hramu delj časa zamudil in polagoma popaval. Bil je sicer trezen in varčen gospodar, ki ni rad zahajal v gostilne, toda v svojem vinogradu si ga je rad malo več privoščil. Tako je tudi v tem primeru malo več pil in se proti večeru vrnil domov oprtan s košem v katerem je imel nekaj steklenic vina. Vino se ga je precej prijel. Vračala sta se skupno s posestnikom Gorštom iz Dol. Polja, ki ga je še spremil čez most pri Dol. Polju čez Krko, ker se je bal, da bi na mostu ne padel in se prevrnil v Krko. Na drugi strani mostu, kjer poljska pot zavije proti Meniški vasi, sta se ločila. Spremljevalec se je vrnil čez most na svoj dom. Senica je pa nadaljeval pot proti Meniški vasi.

Ker Senica ni prišel kakor običajno domov, so se jeli domači bati zanj. Še ponoči so ga šli iskat po poti, po kateri je navadno hodil. Ko so pa zvedeli, da ga je Gorše spremil čez most, so bili malone prepričani, da se je zgodila nesreča. Toda v temni noči bi bilo vsako iskanje brez uspeha. Zato so ga pričeli iskati takoj v jutranjih urah. Kmalu so opazili na poti ob Krki, ki vodi proti Meniški vasi drčo, ki je kazala, da je verjetno tod pogrsnjal spodrsnil v Krko. Zaradi dežja je zemlja precej vlažna in spolzka in ker je imel Senica na nogah gumijaste čevlje, je zelo verjetno, da mu je spodrsnil in da je padel v vodo, ki je na tem kraju precej globoka, zlasti še, ker je Krka radi talečega se snega in tudi dežja precej narasla. Teža steklenic, ki jih je nosil na hrbtu v košu, je še pospešila, da je še preje izginil pod vodo. V pomoč pri iskanju so dobili pri bližnjem gostilničarju »Pri mostičku« čoln. Toda vse iskanje je bilo v začetku zaman. Končno so pa truplo le našli in potegnili iz vode.

Senica je bil oče sedmih otrok, od štirih nepreskrbljen doma. Kako varčen gospodar so trile je poročeni, štirje so pa nepreskrbljeni doma. Kako varčen gospodar je bil, je razvidno iz tega, da je sezidal sinu na domačem posestvu hišico in tudi eni hčeri, drugi pa je odšel ob poroki s kmetskim gospodarjem prav čedno doto.

»Ljubljana« se je včeraj dobro odrezala

Dosegla je lepo zmago nad Splitom 3 : 0

Ljubljana, 8. aprila
Prvenstvo v obeh ligah se bliža koncu. Včeraj je bilo odigrano predzadnje kolo, ki je dalo zopet nekatere nepričakovane rezultate, zlasti v Splitu, kjer je Gradjanski podlegel Hajduku, a ugodno je presenetila tudi Ljubljana, ki je po seriji nespehov včeraj na domačem tleh lepo zmagala nad Splitom. Če bi bil vrstni red Ljubljane v prvenstveni tabeli boljši in če ne bi kljub zmagi ostala na koncu tabele, bi lahko rekli konec dober — vse dobro. Tako pa kljub zmagi z našim prvakom ne moremo biti zadovoljni, dasi je včeraj Ljubljana predvedla prav dobro igro in pokazala, da zna zaigrati, če le hoče. Po dolgem odmoru je moštvo spet enkrat nastopilo kompletno in to je bilo najbrž merodajno za rezultat. Ljubljana je zmagala s 3:0. Gole so zabili Presinger, Lah in Grntal.

V Splitu je bila trda borba med Gradjanskim in Hajdukom. Hajduku je šlo za kožo, kajti v primeru poraza bi ne prišel vpoštev za finalne kvalifikacijske tekme 6 klubov. Zaradi tega so napeli Splitani vse sile in res zmagali s tesnim rezultatom 1:0. V Zagrebu je Hašk odpravil šibko Bačko s 3:1. Concordia pa je zmagala nad Saškom 2:0. V Varaždinu sta se pomerili obe Slaviji, domača in osješka. Zmagali so domačini z 2:1.

V srbski ligi je BSK s hazenskim rezultatom porazil subotški ŽAK z 12:0. Beta pa tudi izpadel Baska s 5:1. Beograjska Jugoslavija je v Skoplju zmagala nad Gradjanskim 1:0, sarajevska Slavija pa je v Zemunu odpravila Zemunčane s 4:0. Vojvodina in Jedinstvo pa tekme nista mogla odigrati, ker je bilo igrišče v Novem Sadu pod vodo.

Včeraj se je pričelo tudi podsavezno nogometno prvenstvo. V vseh treh skupinah je nastopilo 18 moštev. V Ljubljani je Mars zmagal nad Svobodo 6:4. Hermes Bratstvo 2:2, domaški Disk pa nad Reko 3:1. V Kranju so domačini odpravili ljub-

ljanske Jadranče 4:0. V mariborski skupini je zeleznicar zmagal nad Mariborom 3:1. CSR nad Muro 5:1, in Rapid nad Gradjanskim 3:0. V celjski skupini so doživeli Atletiki katastrofo. Olimp jim je natresal 10 golov v mrežo.

Včeraj je bila v Berlinu odigrana meddržavna tekma Nemčija : Mačarska, ki se je končala neodločeno 2:2. Nemcem se ni posrečila revanša za nedavni poraz 1:5 v Budimpešti.

Iz Poljčan

— Prošnje za odpis davkov, ki so jih vložili davkoplačevalci, morajo biti opremljene s potrebnimi dokumenti. Priloge naj se pošljejo davčni upravi najkasneje do 22. maja. Rok za vlaganje prošnje pri občini je potekel.

100 let Meyerjevega leksikona

Celih 49 enciklopedičnih del je izdal od leta 1834 Bibliografski zavod v Leipzigu, čigar ustanovitelj je bil Josef Meyer. Iz njegovega sklepa je izšla misel izdati obsežno enciklopedijsko delo, ki bi predstavljalo v besedi, sliki in zemljevidu nekakšno zrcalo znanja za vsakogar, kdor bi iskal informacije o tem ali onem.

In tako se je lahko po petih letih naporena dela in zbiranja gradiva Bibliografski zavod v Leipzigu l. 1839 odločil za izdajo prvega zvezka dela, ki je sčasoma dosegel 49 zvezkov najbogatejšega leksikona. Za 100letnico je zavod pripravil tudi statistični pregled o razširjenosti tega enciklopedijskega dela in prišel do zaključka, da je bilo od ustanovitve do zdaj prodanih po vsem svetu okrog 23 milijonov zvezkov, znanih pod imenom njegovega ustanovitelja »Meyers Lexikon«.

Zvišanje mezd za stavbno delavstvo

Med delodajalci ni soglasja o ureditvi tega vprašanja, delavstvo pa zahteva 20% zvišanje

Ljubljana, 8. aprila
Vprašanje zvišanja mezd za stavbno delavstvo zanima tudi široko javnost, kajti gospodarsko življenje je tesno povezano s stavbno delavstvom, stavbna stroka pa tudi zaposluje mnogo delavstva, da jo moramo v tem pogledu uvrstiti med najpomembnejše industrijske in obrtne stroke. Stavbno delavstvo navadno sklepa kolektivno pogodbo z zastopniki delodajalcev pred začetkom stavbene sezone. Pogodba je vselej sklenjena le za eno sezono, kar je razumljivo, saj se razmere zadnja leta spreminjajo tako, da ni mogoče več zadovoljivo urejevati delovnih odnosov s pogodbami za daljšo dobo, zlasti ne v stavbni stroki. Za letošnjo sezono kolektivna pogodba še ni sklenjena, kar tudi nekoliko vpliva na stavbno delavnost. Dokler ni znano, koliko bodo zvišane meze, je zelo težko sestavljati proračune za stavbna dela in zato tudi nekateri odlašajo z novimi deli. Delavstvo si želi, da bi bila pogodba čim prej sklenjena, še mnogo bolj kakor prejšnja leta, ker je prizadejo zaradi draginje.

jo navzgor. V novi pogodbi bi pa naj bila tudi določba, ki bi jamčila, da bi se meze pozneje lahko prilagajevale gibanju cen življenjskih potrebščin.

Zastopnik Inženjerske zbornice je na to izjavil, da bi delodajalci ne mogli sprejeti teh zahtev za javna dela. Najbolj pravična se jim zdi uvedba draginjske določenosti ne glede na višino sedanjih mezd, za vse delavce enaka. Zastopnik Zdrženja pooblaščenih graditeljev je predlagal fiksanje najnižje in najvišje meze v novi pogodbi. K tako določenim mezam bi pa dali draginjski povisek in sicer 25 par na uro.

Zastopniki delavstva so vztrajali pri zahtevi po zvišanju mezd za vse delavce, ne glede na to, ali so zaposleni pri starih ali novih delih. Sklepevali so se tudi na to, da bi različne meze ne bile v interesu podjetnikov samih, češ da boljši delavci bi odšli vsi k podjetjem, ki bi boljše plačevali. Zastopnik Inženjerske zbornice pa je ponovno izjavil, da se ne more pogajati za zvišanje mezd pri starih delih. Glede novih javnih del pa je predlagal, naj bi dobili od banske uprave zagotovilo, da bodo nove meze veljale za vsa dela, tudi

vezijska, ne glede na to, kdo jih prevzame.

V glavnem je bilo sklenjeno: Delavska zbornica naj posreduje pri banski upravi, da bodo nove meze veljale za vsa vezijska dela, ne glede na to, kdo jih prevzame, in naj skupno s sodelovanjem delodajalskih in delojemalskih organizacij pripravijo načrte ureditve o javnih delih in šumarstvu za primer prenosa kompetenc na banovino. Dalje, da bi banska uprava pri sestavljanju proračunov računala z zvišanjem delavskih mezd ter da bi pristala v svojem delokrogu na doplačilo na račun zvišanja mezd in gradiva. Delavska zbornica naj skliče zbirati podatke o mezdah stavbnega delavstva na Hrvaškem, potrebno pa je, da tudi preskrbi podatke o oddanih delih, koliko bi bilo potrebno kreditov za doplačila na račun zvišanih mezd (predvsem v dravski banovini) po možnosti pa za vsa država. Delodajalska združenja pa bodo proučila delavske predloge. Vsi ti sklepi so bili soglasno sprejeti.

Ni še mogoče napovedati, kdaj bo prišlo do sporazuma; v sredo najbrž se ne.

Lovci so sami zaščitili ogroženo srnjad

Za dobo enega leta je prepovedano v vsej Sloveniji streljanje srnjadi na brakadah

Ljubljana, 8. aprila

Včeraj dopoldne so zborovali naši lovci. Peto glavno skupščino Zveze lovskih društev je ob navzočnosti številnih delegatov iz vse Slovenije in zastopnikov oblasti otvoril predsednik dr. Viljem Krejčič, ki je tudi orisal delovanje zveze v pretekli poslovni dobi. Glavne podatke iz njegovega poročila smo objavili že v sobotni številki. Iz poročil Osrednje zveze v Beogradu je razvidno, da prinaša izvoz naše divjadi in kož v tujino prav lepe dobičke. Blagajnik prof. dr. Fran Novak je poročal o stanju blagajne in o novem proračunu. Ožji odbor ostane nespremenjen s predsednikom dr. Viljemom Krejčičem, podpredsednikom direktorjem Bogdanom Pogačnikom, tajnikom višjim sodnim svetnikom Mladičem, blagajnikom prof. dr. Franom Novakom in odbornikom dr. Ivanom Tavčarjem. Na predlog revizorja Vilka Turka je uprava dobila razrešnico s pohvalo za pametno gospodarjenje.

Z večino glasov so bile nato sprejete važne resolucije, s katerimi so lovci sami

zaščitili divjad v svojih loviščih. Resolucije se glase:

Zaradi hude zime, ki je mučno prizadela srnjad, se obvezno za vse območje dravske banovine in za vsa lovška društva v zvezi določa: 1. Streljanje srnjadi na brakadah je na splošno prepovedano. 2. Odstrle srnjadi je dopusten samo s kroglo iz risane cevi. 3. Služno ravnanje proti tem predpisom ima za neobhodno posledico izključitev za najmanj eno leto iz vseh lovskih društev v dravski banovini. 4. Ta odredba velja za dobo enega leta, računajoč od dneva skupščine.

Po hudi zimi, zaradi katere je tudi divjad nizkega lova mnogo trpela, priporoča skupščina Zveze lovskih društev včlanjenim lovskim društvom, naj v svojem področju potrebno in primerno ukreduje, da se tudi divjad nizkega lova kar najbolj ohrani in zaščiti. Potrebne odredbe naj izdajo lovška društva ustrezno krajevnim prilikom.

V tretji resoluciji skupščina Zveze lovskih društev pravilno tolmači pojem lovškega čuvaja in pojem lovškega gosta, ker se

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

— Ta dokaz, — je dejal Escaldas, — je žal manj tehten in jasen, ker sloni na pričevanju nekaterih že starih Indijancev, stoječih na robu groba, ko natknejo starce v njihovemu plemenu na raženj. Sicer bi bilo pa težko doseči pri francoskih sodiščih, da bi zaslišali te razborite ljudi, ki jim vera ne dovoljuje nositi nobene obleke.

— No, torej, kaj trdijo ti vaši divjaki? — Da sta prebivala v njihovi naselbini dva belokozca, po postavi in obrazu tako podobna drug drugemu, da so Indijanci mislili, da hodi po zemlji dvojnik, ki ga vidi človek povsem pod vodno gladino. Ti Indijanci, kakor morda že veste, domnevajo, da je njihova podoba, odražajoča se v jezerih ali potokih njihov fantom, privabljen h gladini, ko se sami sklanjajo nad njo. Belokozca sta bila prišla iz pragozda in krenila proti pustinji. Naselbina teh Guarauev meji res na eno izmed prostranih solnih planot, razprostirajočih se ob vnožju And, kjer ni nobene vode. Eden izmed popotnikov je bil menda bolan.

Ustavila sta se v naselbini, da bi si bolnik opomogel. Tovariši ga je odvedel s seboj višje v gore, tja, kjer so vlage prosti pasovi cachi, da bi izlečil njegovo mrzlico, ki si jo je bil nakopal ob rekah.

— Cachi, kaj pa je to? — je vprašal Gilbert. — To je ime, ki ga dajejo Indijanci kameniti soli in sploh tistim prostranim ležiščem ne samo soli, temveč tudi z žveplom pomešanega solitra, ležiščem, nakupičnim drugo nad drugim na prvih grebenih Kordiljer.

— Ali bi lahko našli tisto naselbino? — je vprašal princ.

— Vražja strela! Lahko si mislite, da sem skrbno ugotovil njeno zemljepisno širino in dolžino. Naselbina leži ob gornjem toku reke Madre de Dios.

Pogovor je prešel v molk, med katerim sta oba vneto računala. Govoreča moža in malone skrivca — sta prišla do nekakšne volje jame, čez katero je vodila brv.

— Na oni strani je bilo konec parka, nikakor pa ne veleposestva Valcorov. Prostrano polje ajde, razprostrajoče se za to mejo, je pripadalo enemu izmed markizovih dvorcev. Drevja tu ni bilo več. Praznosta malo rodovitnih bretonskih njiv se je razprostirala tja do obzorja. V zenitu jasnega nebosklona so plaval drobni oblaki, podobni snežinkam. Drugi v veliki daljavi so se kupičili in bočili v peno kakor baker rdečkaste barve.

Na polju stoječa moža sta se spogledala in nenadno srečanje njunih oči ju je pretreslo kakor da se je v grobni tišini nenadoma zabliskalo in zagrmelo.

— Vaše prepričanje prodira tudi vame, — je dejal Gairlande ognjivito. — Naprej, kakor je vzkliknil moj prednik pri Villinguenu. Tudi zdaj gre za bojevitost in tudi tu slutim nevernost. To je nekaj zame.

— Tem bolj, — je menil Escaldas. — Razmišljajte o tem, kujte svoj načrt. Zankrat se pripravljajte: kako bi hoteli svoje delo začeti. Vrnite se v grad skozi park, jaz se vrnem tja čez polje. Bolje bo, da naju ne vidijo skupaj. Za drugič se dogovoriva, da se nama ne bo treba sestajati na tajna posvetovanja na javnih cestah.

XIII.

MATI IN SIN

Grad rodu de Ferneuse je bil na zunaj bolj starinski od gradu Valcorov, ker ni bil kakor slednji pod Ludvikom XIII. povsem prezidan. Bil je tudi skromnejši in pripadalo mu je manj sveta. Lovišče je bilo oddano v zakup po smrti grofa Stanislava, kajti Herve ni bil podedoval njegovega navdušenja za lov.

Ta mladenič, razsoden in vnet za študije, ki se je pravkar pričel, ni bil na lov. Loviše je bilo do priprave fizične energije. Toda že do drame, ki se je pravkar pričela in ki naj bi ga prisilila, da bi doprinesel dokaz te energije, on sam v tem pogledu ni poznal poleta svojega značaja. Njegovo življenje je bilo posvečeno v prvi vrsti dvema idealoma, o katerih je upal, da mu ne bo treba ločiti ju: čustvu in misli, veliki ljubezni in nekakšnemu filozofskemu apostolstvu.

Njegova resnična ljubezni je bila edino Michelina. Njegove intelektualne sanje so bile pobotati znanost z vero. Za gleslo si je bil izbral Pascalove besede:

Malo znanosti oddaljuje od boga, mnogo znanosti privede nazaj k njemu.

Herve de Ferneuse se je opiral na temeljito idejo moderne fizike, da je vse svetovje iluzija naših čutov. Mar ne dokazujejo učenjaki, da recimo svetlobe ni, da je samo tresenje našega očesnega živca, povzročeno po zračnih valovih in da lahko povzročijo isti zaključek tudi drugi vzroki, recimo udarec, ob katerem vidi človek vse zvezde, kakor pravi ljudstvo, ko gre torej za svetlobni učinek na mrežnico? Ko bo dokazano, je oznanjal mladi mislec, da so vsi dojmi in dojemanja, kar jih imamo o stvareh, samo pojmovanje in razlaga končnega, čemu bi še nadalje zoperstavljali našemu pojmovanju in razlagi neskončnosti? Prvi se naslanjajo na naše fizične čute, to se pravi na naše telo, drugi pa na naše psihične čute, to se pravi na dušo. Čemu zavračati nesmrten glas, s katerim nam govori zunanji svet, ko ta govornik ni manj skrivnostna od druge govornice in ko je jezik zunanje sveta vezan prav tako na tolmačenje naših sposobnosti in na tolmačenje naših potreb? Da, mamica, naših potreb — je pojasnjeval Herve grofici de Ferneuse. — Naša znanstvena opazovanja se nanašajo samo na sprejemljive ali vsaj znosne dojme našega bitja. Vsi posegajo v naše življenjske pogoje — svetloba, toplota, zvok, elektrika, zemeljska privlačnost, vse to je nerazdružno zvezano z gmotnimi potrebami naše eksistence. Toda npravitelstvo, ideal in vera se ne dajo ločiti od potreb naše duševne eksistence. Najdem dokaz, ki bo spravil v sklad oba pojva teh sil. Najdem ta dokaz v tem laboratoriju in s pomočjo teh aparatur.

Dan obmejneg trgovstva

Zborovanje mariborskih in okoliških trgovcev — Težnje obmejneg trgovstva v sedanjih časih

Maribor, 7. aprila. Tudi naše trgovstvo je izpostavljeno preizkušnjam in težavam, ki nujno potekajo iz sodobnih prilik v svetu. Na današnjem obsegu zboru združenja trgovcev za mesto Maribor, ki ga je otvoril in vodil agilni predsednik g. Miloš Oset, so naglašali, da se pojavlja precej občutno primanjčevanje raznega blaga, kolonialnih predmetov, dišav, železa, parafina itd. Predsednik je v svojih klenih izjavah poudaril, da se čuti zaostoj v trgovini. Posledica je podražitev življenjskih potrebščin, kar je napotilo naše občane k temu, da so segle po raznih protidraginskih ukrepih. Sledilo so tudi nove davčne reforme, proti njihovi prehodni ostrini in napadnim tendencam je tudi mariborsko trgovstvo povzdignilo svoj glas. Mnogo boja je bilo tudi pri monopolistični upravi v Beogradu zaradi prepovedane reforme pri prodaji soli. Energični protiakcije vseh čimteljev z našo zbornico na čelu se je posrečilo uspeti, da so ostale sladkorne cene pri starem. Kljub neštetim akcijam pa se zmerom primanjkuje petroleja, naše gospodarstvo občutno trpi zaradi primanjčevanja bencina. Glede ustanovitve podružnice Poštne hranilnice v Mariboru je predsednik osebno interveniral na pristojnem mestu in je upati, da bo ta akcija najbrže že v doglednem času dosegla svoj namen. Glede Prizada je poudaril, da je ta zavod v sedanji sestavi našemu gospodarstvu popolnoma odveč. Zaradi tega naj bi se izpolnila splošna želja, da se ali ukine ali pa da se izpolni s praktičnimi gospodarskimi zastopniki. Omeniti je še dostojno popravilo gremijalne hiše v Vetrinski ulici ter lepo božičnico mariborskih trgovcev v prid revni obmejni deči.

Potem, ko je občni zbor prisrčno sprejel izvajanja predsednika g. Oseta, so sledila nadaljnja poročila iniciativnega tajnika g. S. Kaze, mariborske blaginjske g. Zida n. s. k. in g. Hinka S. a. za Novakovo ustanovo, ki je n. j. s. k. pa za nadzorni odbor. Iz teh poročil je razbrati, da zahtevajo težke prilike mnogo obrambnega dela tudi pri stanovskih organizacijah našega trgovstva. Borba proti krošnjarstvu se je morala nadaljevati. Zdrženje je tudi sprejelo svojo besedo ob priliki redukcije železniškega prometa. Po večletni borbi so bili telefonski kabli izpopolnjeni ter je upati na montažo novih telefonskih aparatov. Združenje je opozarjalo na obupne poštne razmere. Stavilo je svoje predloge k novelizaciji zakona o pobiranju nelojalne konkurence. Precejšnjo pridobitev v korist reda na naših tržiščih je uvedba obveznih legitimacij za sejmarje in za trgovske nakupovalce. Omeniti je tudi trgovsko nadaljevalno šolo, ki se pod spretnim strokovnim vodstvom profesorja zboru z upravnikom g. prof. škofom na čelu zelo ugodno in lepo razvija. Ogromno je bilo administrativno delo v pretekli poslovni dobi. V trgovski nadaljevalni šoli je bilo v vseh treh razredih 74 učencev in 62 učenk, skupaj 136, in sicer leta 1938/39. V letu 1939/40 pa je bilo vpisanih 62 učencev in 54 učenek, skupno 116, to je za 20 manj kakor prejšnje leto. Šolska knjižnica šteje 488 zvezkov, učiteljska pa 89. Članov šteje združenje 583, in sicer 519 trgovcev poedincev in 64 družb, zadržig in zavodov. Lani je bilo izdanih 54 novih obrtnih listov, 52 pa je bilo odloženih, odnosno izbranih. Protokoliranih tvrdk je 141. Prijavljenih namencev je bilo 147, odjavljenih pa 116. Organizirano članstvo ima zaposlenih 68 poslovođj, 258 pomočnikov, 189 pomočnic in 235 ostalih namencev, skupno 750, to je za 31 več kakor v prejšnjem letu. Vajencev je bilo sprejetih 40, njihovo stanje je sedaj 129. Dohodki izkazujejo 160.729,62 dinarjev, izdatki pa 126.107,35 din.

Stanovska povezanost in vzajemnost se je pokazala tudi pri volitvah novega odbora. Za predsednika je bil ob prisrčnem aplavzu ponovno izvoljen zaslužni dosedanj predstojnik g. Miloš Oset. Pri podpredsednika je Franjo Majer, II. podpredsednik Rajko Lenard. Odborniki: Sučevč, Franjo Klajnšek, Zdravko Andreja, Karol Jančič, Jakob Lah, Janko Prelec, Albert Vicol, Slavko Tičar, Anton Antonič, Hinko Sax, Stanko Kočbek in Ferdo Lovrec. Namestniki: Anton Tavčar, Ivan Prešeren, Viktor Mavrič, Ivan Lah, Rado Tipel in J. Salamon. Nadzorstvo: Anton Paš. Josip Šraj, Oton Juriš, Ivan Kovačič, ter Ivan Kravos. Namestnika: Oton Čepinko ter inž. Ernest Miglič.

Občni zbor so pocalisti s svojo navzočnostjo tudi odlični zastopniki. S prisrčnimi priznanji besedami so pozdravili današnji skupščini mariborskega trgovstva predsednik Zveze združenja trgovcev g. Stane V. dmar iz Ljubljane, nadalje dr. Ples v imenu zbornice za TOI, mestni obrtni referent dr. Milan Senkovič, predsednik Tujekoprometne zveze inž. Štajner, predsednik Društva hisnih posestnikov G. Meglič in prof. škof, ki je poročal tudi o trgovsko nadaljevalni šoli. Razen tega je mariborsko trgovstvo obravnavalo na svojem današnjem zboru v društveni dvorani v Jurčevi ulici tudi druge pereče zadeve, ki se nanašajo na prilike, v katerih živi naše mariborsko trgovstvo.

Združenje okoliških trgovcev pa je imelo svoj redni občni zbor popoldne pri Orli. Letošnji občni zbor je bil dostojno povezan s prisrčno počastitvijo 15 letu ga predsednikovanja vzorno poštvovalnega in agilnega združenjskega predsednika g. J. Kostanjška, ki mu prpadajo velike zasluge v borbi za stanovske koristi okoliškega trgovstva. Tudi občni zbor okoliških trgovcev so počastili s svojo navzočnostjo razni predstavniki, pretežno oni, ki so bili na dopoldanskem obsegu zboru mariborskega trgovstva. Marljivo in uspešno delo je izvršil združenjski odbor v pretekli poslovni dobi. To so pokazala tudi poročila predsednika Kostanjška, vestnega tajnika Blagoviča, ki je poročal tudi o blaginjskem stanju; ter g. Jelenka za nadzorni odbor. Združenje šteje 351 članov, ki pripadajo 29 različnim strokam. Člani zaposlujejo 41 učenecv, 25 učenek, 49 pomočnikov ter 51 pomočnic. Dohodki so 130.650, izdatki 89.125, izdatki 77.702,37 din. Novi proračun vsebuje 112.000 din dohodka. V prvem letniku nadaljevalne šole je 32 gojencev, v drugem pa 21. Združenje je kupilo hišo v Franciškanski ulici 21, ki predstavlja danes vrednost v inventarju 520.520 din. Združenje je izvršilo vse poslovne posredovanj v prid svojemu članstvu. Volitev letos ni bilo, pač pa je članstvo razpravljalo na obsegu zboru o vseh perečih zadevah svojega stanu in svoje stroke.

Občni zbor so pocalisti s svojo navzočnostjo tudi odlični zastopniki. S prisrčnimi priznanji besedami so pozdravili današnji skupščini mariborskega trgovstva predsednik Zveze združenja trgovcev g. Stane V. dmar iz Ljubljane, nadalje dr. Ples v imenu zbornice za TOI, mestni obrtni referent dr. Milan Senkovič, predsednik Tujekoprometne zveze inž. Štajner, predsednik Društva hisnih posestnikov G. Meglič in prof. škof, ki je poročal tudi o trgovsko nadaljevalni šoli. Razen tega je mariborsko trgovstvo obravnavalo na svojem današnjem zboru v društveni dvorani v Jurčevi ulici tudi druge pereče zadeve, ki se nanašajo na prilike, v katerih živi naše mariborsko trgovstvo.

Združenje okoliških trgovcev pa je imelo svoj redni občni zbor popoldne pri Orli. Letošnji občni zbor je bil dostojno povezan s prisrčno počastitvijo 15 letu ga predsednikovanja vzorno poštvovalnega in agilnega združenjskega predsednika g. J. Kostanjška, ki mu prpadajo velike zasluge v borbi za stanovske koristi okoliškega trgovstva. Tudi občni zbor okoliških trgovcev so počastili s svojo navzočnostjo razni predstavniki, pretežno oni, ki so bili na dopoldanskem obsegu zboru mariborskega trgovstva. Marljivo in uspešno delo je izvršil združenjski odbor v pretekli poslovni dobi. To so pokazala tudi poročila predsednika Kostanjška, vestnega tajnika Blagoviča, ki je poročal tudi o blaginjskem stanju; ter g. Jelenka za nadzorni odbor. Združenje šteje 351 članov, ki pripadajo 29 različnim strokam. Člani zaposlujejo 41 učenecv, 25 učenek, 49 pomočnikov ter 51 pomočnic. Dohodki so 130.650, izdatki 89.125, izdatki 77.702,37 din. Novi proračun vsebuje 112.000 din dohodka. V prvem letniku nadaljevalne šole je 32 gojencev, v drugem pa 21. Združenje je kupilo hišo v Franciškanski ulici 21, ki predstavlja danes vrednost v inventarju 520.520 din. Združenje je izvršilo vse poslovne posredovanj v prid svojemu članstvu. Volitev letos ni bilo, pač pa je članstvo razpravljalo na obsegu zboru o vseh perečih zadevah svojega stanu in svoje stroke.

31. 3. MSK 5: Železničar 3 7. 4. Železničar 3 in pol : M. S. K. 4 in pol.
Končni rezultat obeh tekem je potem takem 9 in pol : 6 in pol za Mariborski šah. klub, ki se je s tem piasiral za nadaljnje tekmovalce. Odigrati mora do 15. t. m. tekmo s S. K. Vidmarjem in do 21. t. m. revanžo tekmo. Zmagovalec teh

dveh tekem pride v nadaljnje tekmovalce s prvakom celjskega okrožja, ki je letos Celjski šah. klub. Zmagovalec iz tega se finalnega tekmovalca pride v finale s prvakom ljubljanskega okrožja, v katerem se odloči zmagovalec klubskega prvenstva Slovenske šahovske zveze.

Mariborske in okolške novice

— Društvo jugoslov. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru je imelo večeraj dopoldne v Naro nem domu svoj redni letni občni zbor. Poročali so predsednik dr. Kozvogel, tajnik Koudelka in blaginjski Pušenjak. Društvo je tudi letos ob priliki božičnice obdarovalo revnejše člane z raznim lepimi darili v skupni vrednosti 4400 din. V društvu je včlanjenih 1906 upokojencev ter upokojenk. Podporni sklad je izplačal svojem 28 umirlih članov in članic posmrtnine po 800 d. n. O. začetak podopnega sklada je bilo izplačanih 81.700 din. Društveno premoženje izkazuje vrednost 26.935,20 din, posmrtninskih sklad 22.258,75 din. Prejemki in dohodki 103.847,26 din. Na obsegu zboru je bilo govora tudi o izenačenju kronskih upokojeencev, o potrebi zvišanja pokojnin in vdovščin v skladu z naraščajočo dragotino. Obravnavale so se tudi razne organizacijske zadeve. Letos so bile na dnevnem redu samo na omestne volitve in bo vodil poslovanje v letu 1940-41 po večini dosedajni odbor.

— Kdo je kriv? Na Koroški cesti je srečal strgarski mojster Marjan Kompara, ki se je vračal s svojo ženo zvečer domov, skupno mlajših moških, ki je pelala neke čudne, tuje pesmi. Ko j h je Kompara prijateljsko in mirno opozoril, naj takšnih pesmi ne pejojo, so ga napadli in potolkli na tla. Polcija razčišuje vsa zadeva ter skuša dognati glavnega krivca iz skupne nadutih napadalec. Nacionalni Maribor je zaradi tega dogodka upravičeno ogorčen.

— Naveličala se je življenja 35letna Katarina Vrabec. Izpila je večje količino likozla. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ji zdravniki rešili življenje. Vzrok obupa nad življenjem ni znan.

— Ob kolo je prišel mesar Ivan Podgoršek. Odpejal mu ga je neznan zlikovec izpred neke gostilne v Milnski ulici. Kolo je vredno 1500 din.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28-12, ter Vaupotova lekarna pri Angeli varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Iz gledališča. Drevi ponedeljek, je mariborsko gledališče zaprto.
— Nova grobova. V splošni bolnici je umrl zasebnik Franc Damš, star 51 let. Istotam je preminil mesarski pomočnik Franc Šrak star 32 let. Žalujocim naše globoko sožalje!

— Penzijski fond delavstva v Hutterjevi tovarni. Delavstvo v Hutterjevi tekstilni tovarni ima svoj penzijski fond, v katerega prispeva samo in pa tudi tovarna. Fond upravlja poseben odbor, vendar pa je stvar urejena tako, da ima vodstvo tovarne možnost odločanja tudi preko odbora, ki ima po statutu sario posvetovalen glas. Dne 31. marca se je vršil občni zbor fonda, ki se ga pa delavstvo ni udeležilo v kdo ve kakem obnem številu. V fondu je preko 5 milijonov dinarjev denarja, ki pa je naložen v koloniji na Pobrežju, ki obsega 25 stanovanjskih hiš. Razpoložljiva denarja ima fond trenutno okrog 600.000 din (Del. pol.).

— Obmejni slaščičarji so imeli svoj občni zbor pri Orlu. Otvoril in vodil ga je predsednik združenja slaščičarjev g. Ilich. Občni zbor se je izrekel proti ukinitvi obrtnih združenj, pa tudi proti raznim pojavom šummarstva. Zruženje šteje na svojem področju ki obsega vse obmejno ozemlje, 76 članov, ki zaposlujejo 25 pomočnikov in 26 vajencev. Volitev letos ni bilo. Občnemu zboru je prisostvoval tudi mestni obrtni referent dr. Milan Senkovič.

— Zveza upok. častnikov, voj. uradnikov, njihovih vdov in sifov je imela te dni svoj redni letni občni zbor. Otvoril ga je predsednik upok. polkovnik Jšk. Razlag. Ker je polkovnik Razlag zaradi starosti in trajnega bolehanja odklonil zopetno izvolitev, je bil mesto njega izvoljen za predsednika vpok. polkovnik Henrik Lopin. Njegov namestnik je vpok. podpolkovnik Franc Peitler, tajnik vpok. major inž. Frid. Foedransperg, njegov namestnik vpok. adm. kapetan Rud. Sabukšek, blaginjski vpok. po polkovnik Rudolf Raizner, preglednika računov vpok. major, V. Lang in vpok. major Ivo Postružnik. Odbornici sta se ga. Avgusta Vrhovac in ga. Karla Huebner, mestnici ga. Avgusta Kramer in Arnoldina Perkovič. Tajnik bo članom na razpolago ob delavnikih v Civil Metodovi ul. 24—I. od 11. do 12. in od 18. do 19.

— Odpriha noč in dan so groba vrata... V Slovenski 40 je umrl čevljarški mojster Stefan Centrih, star 71 let. V splošni bolnici zasebnica Zofija Kovačič, stara 52 let, v Jože Vošnjakovi 21 vdova po sollicitatorju Irma Pec, stara 75 let, v Krčevini blviš mesar Alojzij Kolmanč, star 78 let, v Sokolski ulici 105 v Studenčih Božena Kumer, soproga vpok. nadzornika proge. Žalujocim svoicem naše globoko sožalje!

— Ljudska univerza v Mariboru. Drevi v ponedeljek 8. aprila bo preavalja ga. Fanny Copeland, lektorica angl. jezika, o Orkneyskih otokih. Orkneysko otokje se pogosto omenja v sedanji vojni, saj se tam nahaja velika angleška vojna baza Scapa-Flow. Znamenito pa je otokje tudi v folklornem pridu pripisnem in kulturnem oziru. Predavanje bodo poslušalele značilne slike v prirodnih barvah.

— Mariborsko vreme. Večera je znašala najvišja temperatura 8, davi 0,7. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in malo vetrovno vreme.

— Samomor Maribortana v Ptuj. 69-letni upokojeni državni uradnik Rudolf Lasnik se je noči odpejal v Ptui in tam najel prenočišče. Davi so ga našli mrtvega. Obesil se je na oknu. Vzrok samomora ni znan. Pri njem so našli samo dvoje pisem, eno naslovljeno na ženo v Mariboru, drugo na znanca v Italiji.

Iz Ptuja

— Akademija PJS. Pretekli teden se je vršila v mestnem gledališču akademija PJS z zelo peštrm sporedom. Pred sporedom je imel pozdravno besedo preds. dnik PJS, n. kar so dijaki, in dijakinje tukajšnje realne gimnazije izvajali posamezne točke Veliko odobravanje je že dijak Rakuš Zvonko z izvajanjem proste vaje. Zelo je tudi ugajal pevski nastop dijaka Janeza Ribčica in recitacijski zbor Mitje Vošnjaka. Gledališče je bilo polno občinstva, ki je bilo z akademijo zelo zadovoljno.

— Hud mraz je pritisnil. Zadnja dva dni je pritisnil zelo hud mraz z močnim vetrom. Po nekaterih krajih je zopet snežilo zlasti na Pohorju, kjer je zapadel nos sneg.

— Karambol. Posesnik Jozef Horvat iz Zgor. Jablane se je peljal s kolesom proti domu, ko mu je na banovinski cesti prilovozil nasproti neki osebni avtomobil, kateremu se ni dovolj izognil. Avtomobilist je kolesarja podrl, da je Horvat obležal nezavesten s težko poškodbo na glavi. Avtomobilist je ranjenca naložil na svoj voz in ga takoj odpejal v bolnico. Horvat ima tako hude poškodbe, da je malo upanja, da bi okrevl.

— Z lestve je padel. 10letni posestnikov sin Alojz Prelog iz Zagajevca je padel z lestve in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnico.

Lep večer naše mladinske pesmi

Velik uspeh mladinskega pevskega zbora „Vilhar“ z Rakeka

Maribor, 7. aprila. Naši mladi pevci z Rakeka so popolnoma opravičili svoj sloves, ki ga uživajo kot vneti gojitelji naše lepe mladinske pesmi. Svočni koncert v veliki dvorani Sokolskega doma je pokazal, da ima mladinski pevski zbor „Vilhar“ meščanske šole z Rakeka v svoji sredini sveža, sočna grla. Mladi pevci, ki so skrbno ter smiselno izbrani koncertni program zbrano odpeali, imajo v osebi svojega dirigenta Maksa Pirnika, odličnega glasbenega pedagoga in voditelja. Zbor je sijajno uvečal, sročni pevski nastop ne daje iskrenega priznanja samo pevcem, ampak tudi njihovu poštvovalnemu, moistrskemu dirigentu. Na sporedu so bile skladbe Emila Adamiča, Maksa Pirnika, Vasilja Mirka, Marka Baluka, Brede Šekove, Antona Dolinarja, Matije Tomca,

Slavka Osterca, Karla Pahorja, Dragotina Cvetka, Pavla Sivica in Rista Savina. Zbor je moral ob nenehnem vzlikanju občinstva nekatere pesmi še ponoviti. Iskreno gajilja je bila uvodna deklamacija s prisrčno zahvalo pevcem in njihovih staršev vsem, ki so koncert posetili. Gde. Rapotčeva pa je izročila zboru lep šopek nageljnov.

Zal pa ni bil odziv nacionalnega in kulturnega Maribora takšen, kakor bi bilo želeli in kakor bi bilo zaslužno odlično izvajanje zanimivega koncertnega sporeda. Nacionalni Maribor je brez vzroka prezrl važno okolnost, da so prišli mladi pevci z meje pet izbrane pesmi na našo severovzhodno mejo. Že ta okoliščina bi morala biti zadosten povod za lepši ter številnejši odziv mariborskega občinstva.

Lepa zmaga SK Železničarja

Mariborski nogometni derby odločen v njegovo korist V Murski Soboti je zmagal ČSK, v Čakovcu Rapid

Maribor, 7. aprila. Z današnjim dnem se je pričela oficialna nogometna sezona na področju mariborskega nogometnega podsaveza. Na sporedu so bile tri tekme: v Mariboru, Čakovcu in v Murski Soboti. V Mariboru je SK Železničar iz izvrstno igrig zaslužno zmagal nad ISSK Mariborom v Čakovcu se je tekma med mariborskim Rapidom in Gradjanskim končala z zmago Rapida, v Murski Soboti pa so ambiciozni Muraši podlegli večkratnemu prvaku LNP t. j. Čakovčemu SK. Prvenstvena tabela je po današnjih tekmah sledeča:

SK ŽELEZNIČAR : ISSK MARIBOR 3:1 (2:0)

Veliko je bilo veselje, ki so ga napravili vrli nogometaši prvega moštva SK Železničarja svojemu članstvu in vodstvu. Posrečilo se jim je, da so danes popoldne na tujem igrišču, in sicer na Rapidovem, prepričevalno premagali domačega rivala ISSK Maribor, ki je še pred osmimi dnevi odpravil ligaški klub zagrebško Concordijo. Zmaga SK Železničarja je bila rezultat sistematičnega, vztrajnega dela, saj so Železničarji predvajali dovršeno igrig, s katero se lahko pokažejo tudi drugod. Odločilnega pomena je bila danes predvsem vzorna povezanost med posadnimi formacijami, ki so vsaka v svojem delokrogu svojo nalogo odlično opravile. Zasluza za lep uspeh gre vsemu moštvu zlasti pa do dobro razpoloženi napadalni vrsti, ki je nasprotniku nasula v mrežo tri gole. Tudi po poteku igre je bila zmaga SK Železničarja popolnoma upravičena, saj je Železničar očitno prevladoval v prvi polovici igre, do čim sta si bila nasprotnika v drugem polčasu kolikor toliko enakovredna.

ISSK Maribor danes ni mogel ponoviti igre, ki jo je predvajal še pred tednom dni. Globoki V sistem se danes ni obnesel, ker je nasprotnik sproti razbil vse akcije. Razen tega je bila danes precej slaba krilska vrsta. V tej formaciji je bil edino dober Dušan, ki si je prizadeval, da bi spravil svoje moštvo do uspeha. Slična je bila situacija v napadalni vrsti, ki pa navzlic nekatrim lepim prilikam, ni imela na razpolago strelca, ki bi znal izkoristiti arele prilike. Dobra, naravnost odlična je bila ožika obramba z vratarjem na čelu, ki je branil, kar se je braniti dalo.

K poteku današnjega mariborskega nogometnega „derbyja“ bi bile omeniti, da sta tako Železničar kakor Maribor streljala po eno enajstmetrovko. Tekma sama je bila sicer ostra, vendar pa se je v glavnem

gibala v mejah dovoljene igre. daci so od časa do časa skušali nekatere igrig motiti potek igre s sabotažnimi akcijami. Tudi ni bilo pri današnji tekmi nobenega incidenta. Sodil je g. Bergant, ki je v glavnem svojo nalogo dobro opravil.

ČSK : SK MURA 5:1 (2:0)

V Murski Soboti je bila danes prva letošnja nogometna tekma pred okoli 400 gledalci. Zaradi poplavljenega igrišča Muraši niso mogli pred tako važno prvenstveno tekmo odigrati prav nobene trenišne tekme in je zaradi tega razumljivo, da so morali Muraši kloniti boljsemu nasprotniku. Razen tega je Mura nastopila z nekatrim mlajšimi igralci, ki so sicer dobro zaigrali, ki jim pa manjka tekmovalna rutina. Tudi je bila Mura prisiljena igrati skoraj dve tretjini tekme z 10 igralci, ker je bil Kukanja v 27. minuti prvega polčasa poškodovan. Tekma je potekla zelo fair in je v prvi polovici cele Mura prevladovala vendar pa njeni igralci niso znali stoodstotne prilike realizirati.

Sodil je g. Kapič iz Maribora. Zaradi obojestranske fair igre ni imel težkega stališča, v presoji ofsidov pa je bil nesiguren in je zlasti prvi gol padel iz take situacije.

RAPID : GRADJANSKI 3:0 (1:0)

Tekma, ki je bila v Čakovcu, se je končala z zaslužno zmago Mariborčanov, ki so bili boljši nasprotnik S dil je g. Konič iz Maribora v splošno zadovoljstvo.

Bivši mornarji na delu

Maribor, 7. aprila

Danes dopoldne so se zbrali bivši mornarji, ki so organizirani v svojem samostojnem društvu, v zelo lepem številu pri „Novem svetu“ k rednemu letnemu občnemu zboru svojega društva, s katerega so poslali udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravljali brzojavki pa vojennemu ministru in admiralu Poliču. Občni zbor je vodil zaslužni predsednik in društveni ustanovitelj g. Jože Povodnik, ki je v izčrpnih, tehtnih izjavah prikazal marljivo delo v pretekli poslovni dobi. Društvo je pridrlo več poučnih in zanimivih predavanj ter prijateljskih večerov, katerih namen je bil gojiti med člani prijeto družabnost ter poglobljati duh iskrenega tovarišstva. Društvo šteje nad 70 članov, njihovo število pa bo še naraslo, ko bodo pristopili tudi drugi tovariši mornarji, ki bivajo na področju bivše mariborske oblasti. Društvo je uspešno vzbujalo zanimanje med člani in tudi nečlani za naše pomorstvo, za obrambni in življenjski pomen našega Jadrana. Pri tem je delovalo skupno s sorodnimi in bratskimi organizacijami. Kleno poročilo predsednika g. J. Povodnika so sprejeli navzoči člani s toplim odobravanjem.

Dve šahovski tekmi

Maribor, 7. aprila. V pretečenih dveh tednih sta odigrala Mariborski šah. klub ter šahovska sekcija SK Železničarja šahovski tekmi za medklubsko prvenstvo Slov. šahovske zveze. Poobročni rezultati so naslednji: V nedeljo 31. 3. 1940 M. S. K. prof. Stupanj 1. Ostanek 1. Stojšek pol. Razboršek 1. Ben 0. prof. Sila 1. prof. Trobej 0. Steriška pol. Železničar Foray 0. Babič 0. Mohorič pol. Marotti 0. Kneht 1. Vidovič 0. Dasko V. 1. Eiletz pol. V nedeljo 7. 4. 1940 Železničar Vidovič pol. Regoršek 1. Babič pol. Kneht 0. Dasko V. 0. Eiletz pol. Foray 0. Marotti 1. MSK prof. Stupanj pol. Ostanek 0. Stojšek pol. Ben 1. Lobkov 1. Steriška pol. prof. Sila 1. prof. Trobej 0. Skupno:

njem, nakar sta se sledili poročili tajnika Pečnika in blaginjska Veselica.

Pri volitvah je bil izvoljen z malimi spremembami dosedanj odbor z agilnim predstojnikom g. J. Povodnikom na čelu. Na obsegu zboru je sodeloval tudi pevski zbor »Jadrana-Nanosca« s primernimi pesmimi. Uvodoma je zapel hitno, ob zaključku pa »Budi morje ter »Slovan na dan«. Predsednik J. Povodnik je zaključil občni zbor z iskreno zahvalo vsem navzočim in s pozivom k nadaljnjemu zbiranju v smislu zvišenega društvenega, domoljubnega gesla »Morju zvestoba.«

— Iz gledališča. Drevi ponedeljek, je mariborsko gledališče zaprto.

— Nova grobova. V splošni bolnici je umrl zasebnik Franc Damš, star 51 let. Istotam je preminil mesarski pomočnik Franc Šrak star 32 let. Žalujocim naše globoko sožalje!

— Penzijski fond delavstva v Hutterjevi tovarni. Delavstvo v Hutterjevi tekstilni tovarni ima svoj penzijski fond, v katerega prispeva samo in pa tudi tovarna. Fond upravlja poseben odbor, vendar pa je stvar urejena tako, da ima vodstvo tovarne možnost odločanja tudi preko odbora, ki ima po statutu sario posvetovalen glas. Dne 31. marca se je vršil občni zbor fonda, ki se ga pa delavstvo ni udeležilo v kdo ve kakem obnem številu. V fondu je preko 5 milijonov dinarjev denarja, ki pa je naložen v koloniji na Pobrežju, ki obsega 25 stanovanjskih hiš. Razpoložljiva denarja ima fond trenutno okrog 600.000 din (Del. pol.).

— Obmejni slaščičarji so imeli svoj občni zbor pri Orlu. Otvoril in vodil ga je predsednik združenja slaščičarjev g. Ilich. Občni zbor se je izrekel proti ukinitvi obrtnih združenj, pa tudi proti raznim pojavom šummarstva. Zruženje šteje na svojem področju ki obsega vse obmejno ozemlje, 76 članov, ki zaposlujejo 25 pomočnikov in 26 vajencev. Volitev letos ni bilo. Občnemu zboru je prisostvoval tudi mestni obrtni referent dr. Milan Senkovič.

— Z lestve je padel. 10letni posestnikov sin Alojz Prelog iz Zagajevca je padel z lestve in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnico.

— Karambol. Posesnik Jozef Horvat iz Zgor. Jablane se je peljal s kolesom proti domu, ko mu je na banovinski cesti prilovozil nasproti neki osebni avtomobil, kateremu se ni dovolj izognil. Avtomobilist je kolesarja podrl, da je Horvat obležal nezavesten s težko poškodbo na glavi. Avtomobilist je ranjenca naložil na svoj voz in ga takoj odpejal v bolnico. Horvat ima tako hude poškodbe, da je malo upanja, da bi okrevl.

— Z lestve je padel. 10letni posestnikov sin Alojz Prelog iz Zagajevca je padel z lestve in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnico.

— Karambol. Posesnik Jozef Horvat iz Zgor. Jablane se je peljal s kolesom proti domu, ko mu je na banovinski cesti prilovozil nasproti neki osebni avtomobil, kateremu se ni dovolj izognil. Avtomobilist je kolesarja podrl, da je Horvat obležal nezavesten s težko poškodbo na glavi. Avtomobilist je ranjenca naložil na svoj voz in ga takoj odpejal v bolnico. Horvat ima tako hude poškodbe, da je malo upanja, da bi okrevl.

— Z lestve je padel. 10letni posestnikov sin Alojz Prelog iz Zagajevca je padel z lestve in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnico.

— Karambol. Posesnik Jozef Horvat iz Zgor. Jablane se je peljal s kolesom proti domu, ko mu je na banovinski cesti prilovozil nasproti neki osebni avtomobil, kateremu se ni dovolj izognil. Avtomobilist je kolesarja podrl, da je Horvat obležal nezavesten s težko poškodbo na glavi. Avtomobilist je ranjenca naložil na svoj voz in ga takoj odpejal v bolnico. Horvat ima tako hude poškodbe, da je malo upanja, da bi okrevl.

— Z lestve je padel. 10letni posestnikov sin Alojz Prelog iz Zagajevca je padel z lestve in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnico.

— Karambol. Posesnik Jozef Horvat iz Zgor. Jablane se je peljal s kolesom proti domu, ko mu je na banovinski cesti prilovozil nasproti neki osebni avtomobil, kateremu se ni dovolj izognil. Avtomobilist je kolesarja podrl, da je Horvat obležal nezavesten s težko poškodbo na glavi. Avtomobilist je ranjenca naložil na svoj voz in ga takoj odpejal v bolnico. Horvat ima tako hude poškodbe, da je malo upanja, da bi okrevl.

— Z lestve je padel. 10letni posestnikov sin Alojz Prelog iz Zagajevca je padel z lestve in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnico.

— Karambol. Posesnik Jozef Horvat iz Zgor. Jablane se je peljal s kolesom proti domu, ko mu je na banovinski cesti prilovozil nasproti neki osebni avtomobil, kateremu se ni dovolj izognil. Avtomobilist je kolesarja podrl, da je Horvat obležal nezavesten s težko poškodbo na

Škodljive posledice strastne kaje

Kaj je dognal o škodljivosti nikotina ravnatelj vseučiliške klinike v Königsbergu prof. Assmann

Nikotin, vsebovan v tobaku, je nedvomno strupena snov. O tem se prepriča že vsak fant, ko začne kaditi. Postane mu slabo, v glavi se mu vrtili in silno neprijeten občutek mu pove, da z njegovim organizmom nekaj ni v redu. To ni nič drugega nego zastrupljenje. Pa tudi ko se telo nikotinu že privadi, še vedno niso izločene škodljive posledice kaje. Te posledice se pogosto zelo dolgo ne opazijo, potem se pa naenkrat pojavijo zelo neprijetno. Pri tem so pa velike razlike po različni odpornosti posameznikov. Razen tega tam, kjer je s kajo združeno tudi pretirano uživanje alkohola, kaže ali sploh slaba prehrana, nastane tako komplicirana slika obolenja, da je težko spoznati v nji posledice pretirane kaje.

To velja tudi za bolezni kadilcev, ki so jih že napadle takozvane starostne bolezni. Zato so tudi sodbe o škodljivosti tobaka različne. Niti medicinsko še ni bilo točno ugotovljeno, katere pojave pri obolenju kadilcev lahko pripisujemo edino le vplivu nikotina. To vprašanje je hotel pojasniti ravnatelj vseučiliške klinike v Königsbergu prof. K. Assmann. S pomočjo dr. Weyckera je proučil mnoge bolezni pri strastnih kadilcih. Pri tem je nalašč izbral samo take pojave, kjer je šlo za ljudi, ki se razen kaje niso vdajali nobeni drugi strasti in ki so bili še v najboljših moških letih.

Najznačilnejši pojav odnosno posledica strastne kaje skozi dolga leta so bolezni srca in žil zlasti okoli srca, in v sru samem. Najprej se pojavijo krči in žile se skrajšajo. Žilni svet se potem traja. Posledica tega so bolezni srca, kar preide pogosto v roke, zlasti v levo pa tudi v vrat, hrbet in zobe. Zaradi slabega delovanja srca oziroma krvnega obtoka opesajo nekateri deli srčnih mišic in posledica

tega je pogosto nenadna smrt. V dokaz omenja prof. Assmann primer 36-letnega urarja, ki je kadil dnevno po 50 cigaret skozi 10 let. Nekega dne je naenkrat začel bolečine v prsih in čez polururo je umrl, ne da bi mu mogli pomagati. Druga dva primera prav tako nenadne obolenja sta bila s 36-letnim vrtnarjem in 34-letnim trgovskim pomočnikom. Oba sta pokadila po 40 cigaret dnevno. In oba so le z največjo težavo rešili. Ko sta pa opustila kajo nista čutila v prsih nobenih bolečin več.

Podobna obolenja se pojavijo mnogo pogosteje pri starejših kadilcih. Toda tu lahko ugovarjamo, da nastopijo razen nikotina še drugi vplivi. Nasprotno so pa zdravniški opazovali primere z enakimi znaki tudi pri 17 do 18-letnih mladencih, ki so kadili 40 do 50 cigaret dnevno. Eden med njimi je naenkrat začel hude bolečine in čez nekaj ur je oslepel. Da je bilo vse to posledica strastne kaje se je potrdilo tudi s tem, da je dobil eden izmed mladencev enake napade, ko je začel čez nekaj časa zopet kaditi.

Učinek trajnega in pretiranega uživanja nikotina se kaže tudi na žilah in okončinah zlasti pa na žilah v nogah. Te žile se krčevito skrajšajo, kadilec čuti v nogah večkrat hude bolečine. Taki krči se pojavijo zlasti med hojo in človek se mora naenkrat ustaviti. Potem krči popuste. Ko pa krene človek naprej se pojavijo znova. Noge so pri tem hladne in blede, puls na njih se skoraj sploh ne čuti. V težjih primerih noge človeku otrpnejo tako, da jih morajo amputirati. O tej bolezni lahko domnevamo, da ima še druge vzroke. Toda iz tega, da se ne pojavlja pri ženskah in da je pri strastnih kadilcih pogosta, lahko sklepamo, da je njen glavni vzrok pretirano uživanje nikotina.

Prof. Assmann našteva nekaj primerov, ko so strastni kadilci v starosti okrog 30 let začutili hude bolečine v nogah in potem so jim prsti na nogah odpadli.

Tretji znak kroničnega zastrupljenja z nikotinom so motnje v prebavi, nepravilna stolica, krči v želodcu in čreveh, odpor proti jedi in podobno. Dali je nikotinom vzrok tudi žlednih čirov in čirov dvanajsternikov, ni mogoče z zanesljivostjo trditi. Ugotovljeno je pa, da se zlasti čiri v dvanajsterniku zelo pogosto pojavljajo pri strastnih mladih kadilcih, dočim so pri ženskah mnogo redkejši. Gotovo pa ima pretirana kaja na take čire zelo neugoden vpliv.

Strastna kaja je tudi vzrok opesanja vida. Strastnim kadilcem razka vune tudi koža, ker se kri po njej ne pretaka tako kakor bi bilo treba. Ta pojav pa ne nastopi pri vseh. Strastni kadilci boleloah navadno tudi na kataru sopil. Tega pa ne povzroča nikotin kot tak, temveč v dimu vsebovane katranske snovi. Te snovi vplivajo tudi na povzročitelja pljučnega raka, ki se v zadnjih desetletjih širi tembolj, čim bolj narašča konzum tobaka. Nekadilci in ženske te bolezni niso tako podvržene, čeprav tudi tu ne moremo trditi, da bi bila ta bolezen samo posledica kaje.

V splošnem je prof. Assmann dognal, da ima pretirana kaja za človeka nedvomno škodljive posledice in da je obtem zelo varljiva, ker se kažejo te posledice včasih šele čez več let, ali šele čez nekaj desetletij, ko je že prepozno, da bi si človek pomagal. Če torej že hočemo kaditi, kadimo zmerno, da ne bo trpelo naše zdravje. Najbolje je seveda, če človek sploh ne kadil. Toda kaja je huda strast in kogar je prišla, se je težko iznebi.

Onemogla žena utonila v Muri

Težka nesreča med prevozom iz bolnice v črnaosko

Slatina Radenci 6. aprila
V banovinsko bolnico v Murski Soboti se je nedavno zatekla izčrpana in onemogla 66-letna vinarica Terezija Klobasa, pristojna v občini Sv. Anton v Slovenskih goricah. Zadnja leta je bila s svojim možem uslužbena v vinarici Kleinosega v Policih pri Gornji Radgoni, ki je lasti izonemca. Ker pa radi onemoglosti in izčrpanosti ni spadala v bolnico, ki je navadno prevažala izčrpane, je uprava bolnice odredila njen prevoz v občino Gornjo Radgono, kjer je nazadnje prebivala. Občina Gornja Radgona je poslala po njo voznika Franceta Veberiča iz Črnaosega v petek popoldne. Voznik z enovprežnim konjem je tam našel ubogo ženo na voz in jo odpeljal iz bolnice proti Petanjam. Srečno sta prišla z vozom do broda (petanjski most še ni dograjen). Se preden je prišel brod z brodom do mostička ob obali, se je pa konj baje nenadoma splašil in skočil. Voz ga je potisnil po mostičku in zdrknil je v vodo z ženo vred. Konja in voz so deroči valovi zanesli na drugi breg. »Koš« na vozu, v katerem je ležala ženska se je večkrat prevrnil tako, da je ženo zajel val in jo odnesel s seboj.

Na klic brodarja, ki je bil z brodom ravno sredi reke, so prihiti na kraj nesreče ljudje iz Spodnjih Petanjk, ki so zadržali voznika, da ni skočil za vozom v reko. Konja in voz je zaneslo na drugo stran reke, kjer pa isti radi cementnega obzidja na obrežju ni mogel iz valov, pač pa so ga na drugi strani ljudje vrnili zopet nazaj. Končno so valovi zanesli konja in voz po reki nizdol do tako zvanega Horvatovega mlina na Petanjkih, kamor so pohiteli ljudje, da bi ga potegnili iz vode. Rešili so samo konja s praznim vozom, dočim je koš z ženo odnesla voda. Trupla še niso našli. V kolikor zadene krivda voznika, bo doglana sodna preiskava. Ko pa bo petanjski most dograjen, bodo nesreče te vrste preprečene.

V Krko je padel in utonil

Dol. Toplice, 7. aprila
Jožef Senica, posestnik v Meniški vasi pri Toplicah je odšel v soboto v svoj vinograd v Straži, da bi prinesel domov nekaj vina. Ker je bil deževen dan in je bilo

vsako delo bodisi na polju ali vinogradu nemogoče, se je v vinskem hramu delj časa zamudil in polagoma popaval. Bil je sicer trezen in varčen gospodar, ki ni rad zahajal v gostine, toda v svojem vinogradu si ga je rad malo več privoščil. Tako je tudi v tem primeru malo več pil in se proti večeru vrnil domov oprtan s košem v katerem je imel nekaj steklenic vina. Vino se ga je precej prišlo. Vračala sta se skupno s posestnikom Gorštom iz Dol. Polja, ki ga je spremljal čez most pri Dol. Polju čez Krko, ker se je bal, da bi na mostu ne padel in se prevalil v Krko. Na drugi strani mostu, kjer poljska pot zavije proti Meniški vasi, sta se ločila. Spremljevalec se je vrnil čez most na svoj dom. Senica je pa nadaljeval pot proti Meniški vasi.

Ker Senica ni prišel kakor običajno domov, so se jeli domači bati zanj. Se ponoči so ga šli iskat po poti, po kateri je navadno hodil. Ko so pa zvedeli, da ga je Gorše spremljal čez most, so bili malone prepričani, da se je zgodila nesreča. Tudi v temni noči bi bilo vsako iskanje brezuspešno. Zato so ga pričeli iskati takoj v jutranjih urah. Kmalu so opazili na poti ob Krki, ki vodi proti Meniški vasi drčo, ki je kazala, da je verjetno tod pogrešani spodrsnil v Krko. Zaradi dežja je zemlja precej vlažna in spolzka in ker je imel Senica na nogah gumijaste čevlje, je zelo verjetno da mu je spodrsnilo in da je padel v vodo, ki je na kraju precej globoka, zlasti še, ker je Krka radi talečega se snega in tudi dežja precej narasla. Teža steklenic, ki jih je nosil na hrbtu v košu, je še pospešila, da je še preje izginil pod vodo. V pomoč pri iskanju so dobili pri bližnjem gostilničarju »Pri mostičku« čoln. Toda vse iskanje je bilo v začetku zaman. Končno so pa truplo le našli in potegnili iz vode.

Senica je bil oče sedmih otrok, od šene preskrbljeni doma. Kako varčen go-katerih so trije že poročeni, štirje so pa še nepreskrbljeni doma. Kako varčen gospodar je bil, je razvidno iz tega, da je sedel sinu na domačem posestvu hišico in tudi eni hčeri, drugi pa je odšel ob poroki s kmetskim gospodarjem prav čedno doto.

»Ljubljana« se je včeraj dobro odrezala

Dosegla je lepo zmago nad Splitom 3 : 0

Ljubljana, 8. aprila
Prvenstvo v obeh ligah se bliža koncu. Včeraj je bilo odigrano predzadnje kolo, ki je dalo zopet nekatere nepričakovane rezultate, zlasti v Splitu, kjer je Gradjanski podlegel Hajduku, a ugodno je presenetila tudi Ljubljana, ki je po seriji neuspehov včeraj na domačem tleh lepo zmagala nad Splitom. Če bi bil vrstni red Ljubljane v prvenstveni tabeli boljši in če ne bi kljub zmagi ostala na koncu tabele, bi lahko rekli konec dober — vse dobro. Tako pa kljub zmagi z našim vrstnikom ne moremo biti zadovoljni, dasi je včeraj Ljubljana predvedla prav dobro igro in pokazala, da zna zaigrati, če le hoče. Po dolgem odmoru je moštvo spet enkrat nastopilo kompletno in to je bilo najbrž merodajno za rezultat. Ljubljana je zmagala s 3:0. Gole so zabil Presinger, Lah in Grntar.

V Splitu je bila trda borba med Gradjanskim in Hajdukom. Hajduku je šlo za kožo, kajti v primeru poraza bi ne pisl vstop v finalne kvalifikacijske tekme 6 klubov. Zaradi tega so napeli Splitani vse sile in res zmagali s tesnim rezultatom 1:0. V Zagrebu je Hašk odpravil šibko Bačko s 3:1. Concordia pa je zmagala nad Saškomo 2:0. V Varaždinu sta se pomerili obe Slaviji, domača in osješka. Zmagali so domačini s 2:1.

V srbski ligi je BSK s hazenskim rezultatom porazil subotički ŽAK z 12:0. Bata pa tudi izdatno Baska s 5:1. Beograjska Jugoslavija je v Skopju zmagala nad Gradjanskim 1:0, sarajevska Slavija pa je v Zemunu odpravila Zemunce s 4:0. Vojvodina in Jedinstvo pa tekme nista mogla odigrati, ker je bilo igrišče v Novem Sadu pod vodo.

Včeraj se je pričelo tudi podsavezno nogometno prvenstvo. V vseh treh skupinah je nastopilo 18 moštve. V Ljubljani je Mars zmagal nad Svobodo 6:4. Hermes Bratstvo 2:2, domžalski Disk pa nad Reko 3:1. V Kranju so domačini odpravili ljub-

ljanske Jadranase 4:0. V mariborski skupini je železničar zmagal nad Mariborom 3:1. CSR nad Muro 5:1, in Rapid nad Gradjanskim 3:0. V celjski skupini so doživeli Atletiki katastrofo. Olimp jim je natresel 10 golov v mrežo.

Včeraj je bila v Berlinu odigrana meddržavna tekma Nemčija : Mačarska, ki se je končala neodločeno 2:2. Nemcem se ni posrečila revanša za nedavni poraz 1:5 v Budimpešti.

Iz Poljčan

— Prošnje za odpis davkov, ki so jih vrožili davkoplačevalci, morajo biti opremljene s potrebnimi dokumenti. Priloge naj se pošljejo davčni upravi najkasneje do 22. maja. Rok za vlaganje prošnji pri občinu je potekel.

100 let Meyerjevega leksikona

Celih 49 enciklopedičnih del je izdal od leta 1834 Bibliografski zavod v Leipzigu, čigar ustanovitelj je bil Josef Meyer. Iz njegovega sklepa je izšla misel izdati obsežno enciklopedijsko delo, ki bi predstavljalo v besedi, sliki in zemljevidu nekakšno zrcalo znanja za vsakogar, kdor bi iskal informacije o tem ali onem.

In tako se je lahko po petih letih napornega dela in zbiranja gradiva Bibliografski zavod v Leipzigu l. 1839 odločil za izdajo prvega zvezka dela, ki je sčasoma dosegel 49 zvezkov najbogatejšega leksikona. Za 100letnico je zavod pripravil tudi statistični pregled o razširjenosti tega enciklopedijskega dela in prišel do zaključka, da je bilo od ustanovitve do izdaj prodanih po vsem svetu okrog 23 milijonov zvezkov, znanih pod imenom njegovega ustanovitelja »Meyers Lexikon«.

Malo znanosti oddaljuje od boga, mnogo znanosti privede nazaj k njemu.

Herve de Ferneuse se je opiral na temeljito idejo moderne fizike, da je vse svetovje iluzija naših čutov. Mar ne dokazujejo učenjaki, da recimo svetlobe ni, da je samo tresenje našega očesnega živca, povzročeno po zračnih valovih in da lahko povzročijo isti zaključek tudi drugi vzroki, recimo udarec, ob katerem vidi človek vse zvezde, kakor pravi ljudstvo, ko gre torej za svetlobni učinek na mrežnico? Ko bo dokazano, je oznanjal mladi mislec, da so vsi dojmi in dojemanja, kar jih imamo o stvareh, samo pojmovanje in razlaga končnega, čemu bi še nadalje zoperstavljali našemu pojmovanju in razlagi neskončnost? Prvi se naslanjajo na naše fizične čute, to se pravi na naše tle, drugi pa na naše psihične čute, to se pravi na dušo. Čemu zavračati nesmrtni glas, s katerim nam govori zunanji svet, ko ta govoriča ni manj skrivnostna od druge govoriče in ko je jezik zunanjega sveta vezan prav tako na tolmačenje naših sposobnosti in na tolmačenje naših potreb? Da, mamica, naših potreb — je pojasnjeval Herve grofici de Ferneuse. — Naša znanstvena opazovanja se nanašajo samo na sprejemljive ali vsaj znosne dojme našega bitja. Vsi posegajo v naše življenjske pogoje — svetloba, toplota, zvok, elektrika, zemeljska privlačnost, vse to je nerazdružno zvezano z gmotnimi potrebami naše eksistence. Toda navrstvenost, ideal in vera se ne dajo ločiti od potreb naše duševne eksistence. Najdem dokaz, ki bo spravi v sklad oba pojavi teh sil. Najdem ta dokaz v tem laboratoriju in s pomočjo teh aparatov.

Zvišanje mezd za stavbno delavstvo

Med delodajalci ni soglasja o ureditvi tega vprašanja, delavstvo pa zahteva 25% zvišanje

Ljubljana, 8. aprila
Vprašanje zvišanja mezd za stavbno delavstvo zanima tudi široko javnost, kajti gospodarsko življenje je tesno povezano s stavbnim delavstvom, stavbna stroka pa tudi zaposluje mnogo delavstva, da jo moramo v tem pogledu uvrstiti med najpomembnejše industrijske in obrtne stroke. Stavbno delavstvo navadno sklepa kolektivna pogodba z zastopniki delodajalcev pred začetkom stavbne sezone. Pogodba je vselej sklenjena le za eno sezono, kar je razumljivo, saj se razmere zadnja leta spreminjajo tako, da ni mogoče več zadovoljivo urejevati delovnih odnosov s pogodbami za daljšo dobo, zlasti ne v stavbnih stroki. Za letošnjo sezono kolektivna pogodba ni sklenjena, kar tudi nekoliko vpliva na stavbno delavstvo. Dokler ni znano, koliko bodo zvišane meze, je zelo težko sestavljati proračune za stavbna dela in zato tudi nekateri odlašajo z novimi deli. Delavstvo si želi, da bi bila pogodba čim prej sklenjena, še mnogo bolj kakor prejšnja leta, ker je prizadeto zaradi druginje.

jo navzgor. V novi pogodbi bi pa naj bila tudi določba, ki bi jamčila, da bi se meze pozneje lahko prilagajevale gibanju cen življenjskih potrebščin.

Zastopnik Inženjerske zbornice je na to izjavil, da bi delodajalci ne mogli sprejeti teh zahtev za javna dela. Najbolj pravična se jim zdi uvedba draginskih dokladov ne glede na višino sedanjih mezd, za vse delavce enaka. Zastopnik Združenja pooblaščenih graditeljev je predlagal fiksiranje najnižje in najvišje meze v novi pogodbi. K tako določenim mezdam bi pa dali draginski povisek in sicer 25 par na uro.

Zastopniki delavstva so vztrajali pri zahtevi po zvišanju mezd za vse delavce, ne glede na to, ali so zaposleni pri starih ali novih delih. Sklicevali so se tudi na to, da bi različne meze ne bile v interesu podjetnikov samih, češ da boljši delavci bi odšli vsi k podjetjem, ki bi boljše plačevali. Zastopnik Inženjerske zbornice pa je ponovno izjavil, da se ne more pogajati za zvišanje mezd pri starih delih. Glede novih javnih del pa je predlagal, naj bi dobili od banske uprave zagotovilo, da bo no nove meze veljale za vsa dela, tudi

režijska, ne glede na to, kdo jih prevzame.

V glavnem je bilo sklenjeno: Delavska zbornica naj posreduje pri banski upravi, da bodo nove meze veljale za vsa režijska dela, ne glede na to, kdo jih prevzame, in naj skupno s sodelovanjem delodajalskih in delojemalskih organizacij pripravijo načrte uredob o javnih delih in šumarstvu za primer prenosa kompetenc na banovino. Dalje, da bi banska uprava pri sestavljanju proračunov računala z zvišanjem delavskih mezd ter da bi pristala v svojem delokrogu na doplačilo na račun zvišanja mezd in gradiva. Delavska zbornica naj skuša zbrati podatke o mezdah stavbnega delavstva na Hrvaškem, potrebno pa je, da tudi preskrbi podatke o oddanih delih, koliko bi bilo potrebno kreditov za doplačila na račun zvišanih mezd (predvsem v dravski banovini, po možnosti pa za vso državo). Delodajalska združenja pa bodo proučila delavske predloge. Vsi ti sklepi so bili soglasno sprejeti.

Ni še mogoče napovedati, kdaj bo prišlo do sporazuma; v sredo najbrž še ne.

Lovci so sami zaščitili ogroženo srnjad

Za dobo enega leta je prepovedano v vsej Sloveniji streljanje srnjadi na brakadah

Ljubljana, 8. aprila

Včeraj dopoldne so zborovali naši lovci. Peto glavno skupščino Zveze lovskih društev je ob navzočnosti številnih delegatov iz vse Slovenije in zastopnikov oblasti otvoril predsednik dr. Viljem Krejči, ki je tudi orisal delovanje zveze v pretekli poslovi dobi. Glavne podatke iz njegovega poročila smo objavili že v sobotni številki. Iz poročil Osmrednje zveze v Beogradu je razvidno, da prinaša izvoz naše divjadi in kož v tujino prav lepe dobičke. Blagajnik prof. dr. Fran Novak je poročal o stanju blagajne in o novem proračunu. Ožji odbor ostane nespremenjen s predsednikom dr. Viljemom Krejčijem, podpredsednikom direktorjem Bogdanom Pogačnikom, tajnikom višjim sodnim svetnikom Mladičem, blagajnikom prof. dr. Franom Novakom in odbornikom direktorjem Franom Mravljakom in dr. Ivanom Tavčarjem. Na predlog revizorja Vilka Turka je uprava dobila razrešnico s pohvalo za pametno gospodarjenje.

Z večino glasov so bile nato sprejete važne resolucije, s katerimi so lovci sami

zaščitili divjad v svojih loviščih. Resolucije se glase:

Zaradi hude zime, ki je mučno prizadela srnjad, se obvezno za vse območje dravske banovine in za vsa lovška društva v zvezi določa: 1. Streljanje srnjadi na brakadah in na splošno prepovedano. 2. Odstrle srnjadi je dopusten samo s kroglo iz risane cevi. 3. Sistemsko ravnanje proti tem predpisom ima za neobhodno posledico izključitev za najmanj eno leto iz vseh lovskih društev v dravski banovini. 4. Ta odredba velja za dobo enega leta, računajoč od dneva skupščine.

Po hudi zimi, zaradi katere je tudi divjad nizkega lova mnogo trpela, priporoča skupščina Zveze lovskih društev včlanjenim lovskim društvom, naj v svojem področju potrebno in primerno ukreduje, da se tudi divjad nizkega lova kar najbolj ohrani in zaščiti. Potrebne odredbe naj izdajo lovška društva ustrezno krajevnim prilikam.

V tretji resoluciji skupščina Zveze lovskih društev pravilno tolmači pojem lovškega čuvaja in pojem lovškega gosta, ker se

Ustavila sta se v naselbini, da bi si bolnik opomogel. Tovariši ga je odvedel s seboj višje v gore, tja, kjer so vile proste pasovi cachi, da bi izleži njegovo mrzlico, ki si jo je bil nakopal ob rekah.
— Cachi, kaj pa je to? — je vprašal Gilbert.
— To je ime, ki ga dajejo Indijanci kameniti soli in sploh tistim prostranim ležiščem ne samo soli, temveč tudi z žveplom pomešanemu solitra, ležiščem, nakupičenim drugo nad drugim na prvih grebenih Kordiljer.
— Ali bi lahko našli tisto naselbino? — je vprašal princ.

— Vražja strela! Lahko si mislite, da sem skrbno ugotovilo njeno zemljepisno širino in dolžino. Naselbina leži ob gornjem toku reke Madre de Dios. Pogovor je prešel v molk, med katerim sta oba vneto računala. Govoreča moža in malone skrivca — sta prišla do nekakšne volje jame, čez katero je vodila brv.

— Na oni strani je bilo konec parka, nikakor pa ne veleposvestva Valcorov. Prostrano polje ajde, razprostrajajoče se za to mejo, je pripadalo enemu izmed markizovih dvorcev. Drevoja tu ni bilo več. Praznosta malo rodovitnih bretonskih njiv se je razprostirala tja do obzorja. V zenitu jasnega nebeskosa so plaval drobni oblaki, podobni snežinkam. Drugi v veliki daljavi so se kupili in bočili v peno kakor baker rdečkaste barve.

Na polju stoječa moža sta se spogledala in nenadno srečanje njunih oči ju je pretreslo kakor da se je v grobni tišini nenadoma zabliskalo in zagrmelo.

— Vaše prepričanje prodira tudi vame, — je dejal Gairlance ognjevitno. — Naprej, kakor je vzkliknil moj prednik pri Villinguenu. Tudi zdaj gre za bojevitost in tudi tu slutim nevsnost. To je nekaj zame.
— Tem bolje, — je menil Escaldas. — Razmišljajte o tem, kujte svoj načrt. Zaenkrat se pripravljajte; kako bi hoteli svoje delo začeti. Vrnite se v grad skozi park, jaz se vrnem tja čez polje. Bolje bo, da naju ne vidijo skupaj. Za drugič se dogovoriva, da se nama ne bo treba sestajati na tajna posvetovanja na javnih cestah.

XIII. MATI IN SIN

Grad rodu de Ferneuse je bil na zunaj bolj starinski od gradu Valcorov, ker ni bil kakor slednji pod Ludvikom XIII. povsem prezidan. Bil je tudi skromnejši in pripadalo mu je manj sveta. Lovišče je bilo oddano v zakup po smrti grofa Stanislava, kajti Herve ni bil podedoval njegovega navdušenja za lov. Ta mladenič, razsoden in vnet za študije, pa ni pogrešal fizične energije. Toda že do drame, ki se je pravkar pričela in ki naj bi ga prislila, da bi doprinesel dokaz te energije, on sam v tem pogledu ni poznal poleta svojega značaja. Njegovo življenje je bilo posvečeno v prvi vrsti dvema idealoma, o katerih je upal, da mu ne bo treba ločiti ju: čustvu in misli, veliki ljubezni in nekakšnemu filozofskemu apostolstvu.

Njegova resnična ljubezna je bila edino Michelina. Njegove intelektualne sanje so bile pobotati znanost z vero. Za geslo si je bil izbral Pascalove besede:

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Ta dokaz, — je dejal Escaldas, — je žal manj tehten in jasen, ker sloni na pričevanju nekaterih že starih Indijancev, stoječih na robu groba, ko nataknejo starce v njihovem plemenu na razen. Sicer bi bilo pa težko doseči pri francoskih sodiščih, da bi zaslišali te razborite ljudi, ki jim vera ne dovoljuje nositi nobene obleke.

— No, torej, kaj trdijo ti vaši divjaki?
— Da sta prebivala v njihovi naselbini dva belokozca, po postavi in obrazu tako podobna drug drugemu, da so Indijanci mislili, da hodi po zemlji dvojnik, ki ga vidi človek povsem pod vodno gladino. Ti Indijanci, kakor morda že veste, domnevajo, da je njihova podoba, odražajoča se v jezerih ali potokih njihov fantom, privabljen h gladini, ko se sami sklanjajo nad njo. Belokozca sta bila prišla iz pragozda in krenila proti pustinji. Naselbina teh Guarauev meji res na eno izmed prostranih solnih planot, razprostrajajočih se ob vzhodu And, kjer ni nobene vode. Eden izmed popotnikov je bil menda bolan.